

Handläggare
Solveig Blid

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd

Telefon: 08-508 14 552

Tertialrapport Tertial 2 2017 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Tertialrapport 2 2017 godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Budgetjustering begärs med 3,4 miljoner kronor för ökade investeringskostnader för maskiner och inventarier
3. Budgetjustering begärs med 0,4 miljoner kronor för tomgångshyror Poppelgården
4. Omslutningsförändringar om 0,5 miljoner kronor godkänns.
5. Budgetjustering begärs med sammanlagt 1,3 mnkr för kompetensutvecklingssatsningar, se bilaga 07.
6. Beloppsgräns för periodiseringar (interimsbokföring), fastställs till ett belopp om 20 000 kr och mer.
7. Den reviderade handlingsplanen mot våldsbejakande extremism godkänns, se bilaga 03.

Lena Lundström Stoltz
stadsdelsdirektör

Ulrika Klemets
ekonomichef

Ärendets beredning

Tertialrapporten har tagits fram av ekonomiavdelningen i samarbete med övriga avdelningar. Ärendet behandlas i förvaltningsgruppen den 12 september. Pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor behandlar ärendet den 15 respektive den 18 september.

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	8
1. Ett Stockholm som håller samman	8
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	9
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	14
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	18
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	22
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	23
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	25
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	26
2. Ett klimatsmart Stockholm	30
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	30
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	31
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	32
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	33
2.5 Stockholms miljö är giftfri	35
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	37
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	39
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion.....	39
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	41
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	42
3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet	45
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	46
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm.....	48
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	49
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	52
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	55
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	58
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	60
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	62

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	66
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	69
Uppföljning av ekonomi.....	71
Uppföljning av driftbudget.....	71
Resultatenheter	76
Investeringar.....	76
Omslutningsförändringar.....	77
Budgetjusteringar	78
Medel för lokaländamål.....	78
Analys av balansräkning	78
Synpunkter och klagomål.....	81
Övrigt.....	82

Bilagor

Bilaga 01: Ekonomiblanketter

Bilaga 02: Redovisning av punkter från VP T2

Bilaga 03: Handlingsplan VBE reviderad

Bilaga 04: Handlingsplan för att öka andelen förskollärare

Bilaga 05: Projekt Grönare Stockholm EÅV

Bilaga 06: Redovisning Sommarlovsaktiviteter

Bilaga 07: Ansökan om kompetensutveckling

Bilaga 08: Resultat och balansräkning

Sammanfattande analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål och målen för verksamhetsområdena under 2017.

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål uppfylls.

Förvaltningen bedömer att 20 av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena uppfylls och att övriga sex mål uppfylls delvis.

Merparten av indikatorerna uppfylls liksom nämndens mål. Bedömningen är att samtliga aktiviteter kommer att kunna genomföras.

Som grund för bedömningen utgår förvaltningen från arbete som pågår inom verksamheterna, resultat av indikatorer, nämndmål och aktiviteter som utförs.

Före resultatöverföringar prognostiserar förvaltningen ett underskott om 11,1 mnkr och efter resultatöverföringar ingen avvikelse mot budget. Resultatenheterna beräknar att använda 11,1 mnkr ur resultatfonderna. För investeringar prognostiseras ingen avvikelse mot budget.

Ett Stockholm som håller samman

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Förvaltningens bedömning är att fem av målen för verksamhetsområdet uppfylls och att två mål uppfylls delvis.

Ett klimatsmart Stockholm

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Förvaltningens bedömning är att fyra av målen för verksamhetsområdet uppfylls och att två mål uppfylls delvis.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Förvaltningens bedömning är att fyra mål för verksamhetsområdet uppfylls och att ett mål uppfylls delvis.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Förvaltningens bedömning är att sju mål för verksamhetsområdet uppfylls och att ett mål uppfylls delvis.

Åtgärder för att uppfylla målen

Omfattande åtgärder pågår för att samtliga mål för verksamhetsområdet ska kunna uppfyllas.

- För att öka andelen förskollärare inom förskolorna har förvaltningen utarbetat en handlingsplan för att kunna rekrytera och behålla medarbetare, till exempel genom att höja kvaliteten och likvärdigheten i förskolorna, se bilaga 4.
- För att minska användningen av energi pågår energibesparande åtgärder såsom att byta ut gammal belysning och vitvaror till mer energieffektiva produkter.
- För att få fler verksamheter att sortera matavfall har förvaltningen kartlagt verksamheter som inte sorterar matavfall och förutsättningarna för att de ska kunna

göra det.

- För att öka andelen i befolkningen som är självförsörjande arbetar förvaltningen strukturerat med handläggning och delaktighet för personer som har försörjningsstöd.
- För att förebygga och sänka sjukskrivningar pågår insatser inom alla verksamheter. Förvaltningens sjukfrånvaro har under perioden sjunkit, för första gången sedan 2014.
- När det gäller färdigställande av bostäder med särskild service ser tidsplanen ut att förskjutas.

Förvaltningens Fokusområden

Som en hjälp att uppnå de av kommunfullmäktige beslutade fyra inriktningsmålen har förvaltningen tre fokusområden:

- Attraktiv arbetsgivare
- Jämställdhet
- Bemötande

Attraktiv arbetsgivare

Förvaltningen har under perioden gjort stora satsningar på kompetensutbildning av personalen.

Resultaten från medarbetarundersökningen visar på förbättrat resultat för delindexen Jämställdhet och att Rekommendera arbetsplatsen.

Förvaltningens sjukfrånvaro har minskat under perioden. Arbetet med att sänka och förebygga sjukskrivningar fortsätter.

Jämställdhet

Arbete med jämställdhetsintegrering pågår inom alla enheter, styrkedjan ses över och jämställdhet finns med på alla nivåer i verksamhetsplanerna. Alla enheter har individbaserad statistik uppdelad på kön.

Flera enheter har under perioden påbörjat och genomfört jämställdhetsanalyser för att uppmärksamma eventuella ojämställda mönster. Skillnader har uppmärksammats när det gäller bemötande, kostnader för insatser och i vilka insatser som ges. Analyser visar också att en utveckling skett när det gäller jämställt bemötande.

Bemötande

Ungdomsmottagningen har under våren haft en samtalsgrupp för unga transpersoner.

Missbruksvården har under perioden avslutat stadens utbildning i HBTQ och normkritik och utformar nu en handlingsplan för att verksamheten ska få HBTQ-diplomering. Arbete pågår också med att ta fram en gemensam värdegrund.

Försörjningsstödet samarbete kring observationer av bemötande har resulterat i en rapport som visar engagerade handläggare med god förmåga att skapa möten där besökare känner sig välkomna och får ett gott stöd. Rapporten visar också på skillnader i bemötandet gällande kön. Materialet kommer att användas för att medvetandegöra medarbetarna och skapa rutiner för ett mer jämställt bemötande.

Beställaravdelningen har haft en heldag för hela avdelningen med föreläsare om bemötande i medarbetarskapet.

Enheterna inom Avdelning egen regi har i grupp arbetat med värdegrundsfrågor, mänskliga rättigheter och diskrimineringsgrunder. Medarbetare på gruppbestäder har arbetat med bemötande och förhållningssätt genom workshops, metodhandledning samt speglade samtal.

Lokala utvecklingsprogrammet

I arbetet för att nå stadens vision om ”Ett Stockholm för alla” är det lokala utvecklingsprogrammet (LUP) ett viktigt verktyg i förvaltningen. Inom ramen för LUP pågår bland annat riktade satsningar i de prioriterade geografiska områdena Rågsved, Hagsätra, Högdalen och Östberga.

En kartläggning av hushåll som bor i Rågsved och har försörjningsstöd har genomförts. En sammanställning och analys håller på att göras av resultaten, som ska utgöra grund för åtgärder i samarbete med Arbetsmarknadsförvaltningen. I korthet visar kartläggningen bland annat att många aktuella hushåll utgörs av kvinnor med bristande kunskaper i svenska och ingen eller svag anknytning till arbetsmarknaden. 317 av hushållen har barn.

Tio ungdomar, fem flickor och fem pojkar, har under sommaren arbetat i Hagsätra med ett projekt kring att föra dialog med unga om vad som skulle kunna göras för att öka trivsel och trygghet i Hagsätra. Förvaltningen kommer under hösten arbeta vidare med några av de förslag som framkommit från ungdomarna.

Samverkan Östberga

För att öka trivsel och trygghet i området genomförs under 2017 flera av åtgärdsförslagen från dialogarbetet i Östberga. Boende har startat stadsodling på förskolan Ädelstenens gamla tomt.

Förvaltningen samordnar arbetet med att göra Östberga torg mer levande och därmed öka förutsättningarna för att människor ska mötas och skapa trivsel samt trygghet. Samarbete sker med Trafikkontoret, Svenska bostäder, SISAB, Utbildningsförvaltningen, Fryshuset, föreningar och boende i området. Under benämningen Sommartorg har en rad aktiviteter genomförts under sommaren 2017.

Det har tidigare uttryckts behov av information och kommunikation om vad som händer i Östberga. Särskilt inom Samverkan Östberga och om stadsbyggnadskontorets planer för centrum samt nya bostäder. Därför har nu information om åtgärder och kommande byggplan samordnats mellan stadsbyggnadsnämnden samt stadsdelsnämnden som ett led i att förbättra kommunikationen till boende och verksamma i Östberga, om vad som händer i området. Vidare har samverkan med föreningar i området fortsatt att utvecklas för att nå ut med information.,

Främjande, förebyggande och trygghetskapande arbete

För att förebygga våldsbejakande extremism har en handlingsplan tagits fram, och nu reviderats.

Förvaltningen har anlagt ett jämställdhetsperspektiv i trygghetsarbetet kopplat till stadsmiljön och samverkar med lokala aktörer i trygghetsvandringar. Skötseln av stadsdelsområdets utemiljöer är ett prioriterat arbete som syftar till att öka tryggheten och trivseln för de boende i området.

Förvaltningen har tillsammans med Utbildningsförvaltningen påbörjat ett samarbete kring våldsprevention, mentorer i våldsprevention (MVP), i några av stadsdelsområdets skolor.

MVP är ett våldsförebyggande program som ska genomföras i årskurs 7 i Hagsåtraskolan. I årskurs 4 ska ett annat våldsförebyggande program som heter ”Agera tillsammans” genomföras på Snösåtraskolan och Rågsveds grundskola.

En meningsfull fritid främjar ungas egen makt samtidigt som det förebygger social oro. För att stärka barn och ungas psykiska och fysiska hälsa har förvaltningen erbjudit många fritidsaktiviteter anpassade utifrån barn och ungas olika behov. Utbildningar inom machofabriken samt MVP har genomförts för personal som arbetar nära barn och ungdomar.

Förvaltningen har knutit ihop det förebyggande och främjande arbetet med demokratiutveckling samt insatser för att stärka civilsamhället. Under perioden har flera nya samarbeten inletts som syftar till att länka flickor och pojkar till hälsofrämjande engagemang i civilsamhället."

Smartare Stockholm – samarbete med akademier

Förvaltningen har under perioden fortsatt samarbetet med akademier. Bland annat har förvaltningens verksamheter tagit emot studenter för verksamhetsförlagd praktik.

Som en del i framtagandet av en handlingsplan för att öka andelen förskollärare har förvaltningen samverkat med OpenLab kring en del av underlaget. OpenLab är ett samarbete mellan akademier i Stockholm, Stockholms stad, Stockholms läns landsting och Länsstyrelsen Stockholm, som tar sig an olika samhällsutmaningar.

Förvaltningens förskolor har tagit emot cirka 50 studenter för sin verksamhetsförlagda utbildning. Av dem är 26 stycken barnskötare som går den erfarenhetsbaserade förskollärarytbildningen.

En tjänst som praktiksamordnare för socionomstudenter har inrättats under perioden.

Försörjningsstödet har samarbetat kring observationer av bemötande och med Linnéuniversitetet kring bland annat om brukare förstår sin planering. Uppföljning av resultaten kommer att göras under hösten.

Avdelning egen regi har fått ett hedersomnämmande för sin satsning på lärandemiljön för studenter. Priset delas ut av Karolinska institutet (KI) och kallas KLOK-priset. Avdelningen har också beviljats fem miljoner kronor från Vinova för att tillsammans med bland annat akademier utveckla världens första så kallade "Verklighetslabb" för äldreomsorg, på Stureby vård och omsorgsboende.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål samt mål för verksamhetsområdena. Förvaltningens bedömning är att inriktningsmålet uppfylls.

Kommunfullmäktiges mål "*Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor*" uppfylls delvis.

Barn till föräldralediga har erbjudits förskola på heltid. Förvaltningen beräknar att delvis uppfylla målet för andel förskollärare, vilket beror på svårigheter att rekrytera. Förvaltningen har under perioden tagit fram en handlingsplan för att öka andelen förskollärare.

Ett utvecklingsarbete inom individ- och familjeomsorgen har resulterat i att barnens situation i familjer med försörjningsstöd eller missbruksproblem synliggörs bättre. Inga barnfamiljer har avhysts från sin bostad under perioden.

Kommunfullmäktiges mål "*Tidiga sociala insatser skapar jämlika livsvillkor för alla*" uppfylls.

Värdet på indikatorn "Andelen barn som inte återaktualiseras ett år efter avslutad insats" har förbättrats och är nu ett av de högsta i staden.

Individ- och familjeomsorgen barn och unga har under första halvåret 2017 minskat sina externa placeringar jämfört med 2016. Även antalet vård dygn har minskat.

Missbruksvården visar på mycket förbättrade resultat gällande andel insatser avslutade enligt plan.

Kommunfullmäktiges mål att "*Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar*" uppfylls.

För att skapa ökad trygghet i Dalen har samverkan skett mellan stadens verksamheter, polisen, fastighetsägare och boende. Flera trygghetsförbättrande förslag har tagits fram och ska beredas vidare under hösten.

Under sommaren har flera satsningar på att stärka tryggheten i Östberga genomförts.

Trygghetsvandringar med särskilt fokus på Östberga, Hagsätra, Rågsved, Årsta och Dalen har genomförts och i jämförelse med föregående period har de flesta stadsdelar upplevts som lugnare.

Kommunfullmäktiges mål att "*Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo*" uppfylls delvis.

Förvaltningen har under perioden varit representerad i projektgrupper för Östbergas planprogram och fokusområde Hagsätra-Rågsved. I Östbergas planprogram, som har varit ute på samråd under sommaren, är bland annat den föreslagna förskoleutvecklingen ett resultat av förvaltningens deltagande i projektgruppen.

Tidsplanen för färdigställandet av bostäder med särskild service ser ut att förskjutas till 2018, vilket förvaltningen inte har rådighet över.

Kommunfullmäktiges mål att "*Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är*

tillgängligt för alla" uppfylls.

Under perioden har idrott- och fritidsaktiviteter varit ett stående inslag i förvaltningens verksamheter för såväl barn som ungdomar och äldre.

Förvaltningen har arrangerat sommarlovsaktiviteter för barn och ungdomar såsom simträning och sambafotboll.

Förvaltningens öppna sociala mötesplatser för äldre har utvecklat sittgymnastik och balansgrupper för att göra aktiviteterna mer attraktiva.

Kommunfullmäktiges mål att *"Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande"* uppfylls.

Kultur och skapande har under perioden varit återkommande inslag i förvaltningens verksamheter. Under sommarlovet har förvaltningen haft ett brett kulturutbud och arrangerat en ungdomsfestival som var välbesökt. Extra satsningar har genomförts för att få personer i socialt utsatta områden att delta i arrangerade aktiviteter.

Kommunfullmäktiges mål att *"Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet"* uppfylls.

Vårdplanering via webb har utvecklats för att frigöra tid för handläggarna och för kvalitetsutveckling av verksamheten. Samverkan med landstinget kring personer med demenssjukdom har utvecklats.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls delvis.

Barn till föräldralediga har erbjudits förskola på heltid. Förskolornas stödteam har utökats med två specialpedagoger för att ge bättre hjälp till barn i behov av särskilt stöd.

Förvaltningen har inte lyckats nå målet för andelen förskollärare av det totala antalet anställda i förskolan. Prognosen för 2017 är att målet inte fullt ut kommer att uppnås på grund av svårigheter att rekrytera. Förvaltningen har under perioden tagit fram en handlingsplan för att öka andelen förskollärare.

Kvalitetsindikatorn om "Självvärdering utifrån läroplansuppdraget" visar på successivt förbättrat värde sedan det digitaliserade självskattningsverktyget infördes, men är fortfarande inte i nivå med målet.

.Ett utvecklingsarbete inom individ- och familjeomsorgen har resulterat i att barnens situation i familjer med försörjningsstöd eller missbruksproblem synliggörs bättre. Inga barnfamiljer har avhysts från sin bostad under perioden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
-----------	------------------	-----------------------	----------------------------	-----------------------------	------------------	--------	----------------	--------

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	3,7 %			4 %	3,6 %	3,7 %	3,1 %	Tertial 2 2017
  Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete				100 %		100 %	tas fram av nämnden	2017
  Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare)	38,2 %	2 %	36 %	38,6 %	38,5 %	41 %	41 %	Tertial 2 2017
Analys Konkurrensen på arbetsmarknaden i kombination med för få utbildningsplatser gör att det fortsatt är svårt att rekrytera förskollärare.								
  Andel förskollärare som genomgått kompetensutveckling inom genuspedagogik/normkritik				2 %		10 %	Öka	2017
Analys Förskolan har haft ett fokus på jämställdhet under det senaste året och har genomfört en utbildningsinsats för all personal. Indikatoren mäter antalet förskollärare med 7,5 högskolepoäng i genus och normkritik eller motsvarande. Förvaltningen har svårt att bedöma om det kan ses som en motsvarande utbildning då den inte ger högskolepoäng.								
  Andel nöjda föräldrar				87 %		87 %	87 %	2017
  Antal barn per grupp	15,6 barn/avd.			16 barn/avd.	16 st	16	16	Tertial 2 2017
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,8 st			4,9 st	4,9 st	4,9	4,9	Tertial 2 2017
  Inskrivningsgraden i förskoleverksamheten						90 %	90 %	2017
  Kvalitetsindikator - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget				3,3		3,8	3,8	2017
Analys Indikationen vid tertial två är att resultatet till verksamhetsberättelsen kommer att vara högre än förra året men dock ej enligt årsmålet. Många arbetslag har lägre värden på kriteriet om "att använda digitala verktyg tillsammans med barnen i den pedagogiska verksamheten" som drar ner det sammanlagda resultatet.								
  Svarefrekvens på förskoleundersökningen						80 %	80 %	2017
Analys Svarefrekvensen för året förskoleundersökning har sjunkit jämfört med föregående år. Förskolorna har arbetat intensivt med att få vårdnadshavarna att svara på enkäten utan att få någon effekt. Svarefrekvensen i staden totalt har också sjunkit.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska utarbeta stadsövergripande riktlinjer för	2017-01-01	2017-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
förskoleplaneringen, med prioritering på nybyggnadsområden. Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska bistå kommunstyrelsen i detta arbete.			

Nämndmål:

Alla flickor och pojkar i Enskede-Årsta-Vantör har lika möjligheter till utveckling och lärande oberoende av bakgrund och förutsättningar.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla flickor och pojkar i förskolan utvecklar sina förmågor i meningsfulla sammanhang genom ett utforskande samt projektinriktat arbetssätt där lust och nyfikenheten styr.

Flickors och pojkars tankar samt intressen tas tillvara i alla sammanhang.

Andel flickor och pojkar som lever i familjer med ekonomisk eller social utsatthet minskar.

Analys

Under 2016 beslutade kommunfullmäktige om nya regler som ger barn till föräldralediga rätt till förskola på heltid. Totalt gick 445 barn till föräldralediga i förskolan på deltid när beslutet fattades. Av dessa har 93 valt att gå upp till heltid under perioden januari – augusti, som en följd av de nya reglerna.

Tabellen nedan visar utvecklingen av det totala antalet barn med deltidskontrakt i förskolan. Andelen inskrivna barn som har deltidskontrakt har minskat med 8 % sedan regeln om rätt till heltid trädde i kraft. Det finns inga uppgifter på hur stor del av det som förklaras av de nya reglerna.

	Antal barn med deltidskontrakt	Totalt antal inskrivna barn	Andel deltidsbarn
augusti 2017	371	3509	11%
december 2016	669	3572	19%
augusti 2016	619	3504	18%
december 2015	740	3645	20%

Några större ekonomiska konsekvenser till följd av regeländringen har förvaltningen inte kunnat se ännu. Ett fåtal förskolor har behövt göra vissa schemaändringar och i enstaka förskolor har man behövt öka bemanningen då det blivit fler barn under längre tid i förskolan.

Största konsekvensen av ändringen är att det har blivit svårare för förskollärarna och barnskötarna att skapa utrymme för planerings- och dokumentationstid då det nu är fler barn i verksamheten under en större del av dagen. Förvaltningen kommer fortsatt att följa utvecklingen och återkommer med en rapport till verksamhetsberättelsen.

Under perioden har Avdelning förskola utökat förvaltningens centrala stödteam till förskolorna med ytterligare två specialpedagoger till sammanlagt tre. Det ger ett utökat stöd i arbetet med barn i behov av särskilt stöd.

Förvaltningen har under året arbetat med att ta fram en handlingsplan för att öka andelen förskollärare. Handlingsplanen syftar till att kunna rekrytera och behålla medarbetare, till exempel genom att höja kvalitén och likvärdigheten i förskolorna.

Förskolorna har under perioden arbetat med flera olika läroplansområden i projektform. Pedagogerna har uppmärksammat att barnen tagit till sig innebörden i projekten genom att de använt det i den egna leken. Till exempel har barnen använt matematiska termer i bygg- och konstruktionslek. Barnen har även tagit initiativ till lekar som kan kopplas till pågående projekt.

För att ge hemmavarande föräldrar och barn möjlighet till stimulans och umgänge och har öppna förskolan erbjudit såväl öppna mötesplatser som olika aktiviteter. På öppna förskolan i de prioriterade LUP-områdena har målgruppen visat större intresse för mer strukturerad och styrd verksamhet, medan föräldrar i andra stadsdelar föredragit öppna mötesplatser för social samvaro.

På fritidsgårdarna har flera gruppaktiviteter och lekar genomförts för att stärka flickors och pojkars sammanhållning och hänsynstagande. Under perioden har klimatet på verksamheterna upplevts som lugnt och trivsamt vilket inneburit goda förutsättningar för personalen att erbjuda ungdomarna en meningsfull fritid.

Ett utvecklingsarbete pågår inom missbruksvården och försörjningsstödet för att minska barnens utsatthet. Det innebär bland annat att barnens situation synliggörs i utredningar inom missbruksvården. Utbildningssatsningen "Barn som anhöriga" pågår under hela året. Internkontroller visar på en positiv utveckling när det gäller att handläggaren i högre grad frågat om och dokumenterat barnens situation, och även beskrivit hur bedömt bistånd kan påverka föräldraskapet.

Försörjningsstödet har utvecklat den så kallade Globenmodellen, som både är ett stöd i handläggningen och ger ökad delaktighet för brukarna. Barnens situation lyfts genom Globenmodellen i journalanteckningar och förändringsplaner. Internkontroller visar på fortsatt utvecklingsbehov. Under perioden har försörjningsstödet också arbetat med att klargöra vad barnperspektivet i realiteten innebär för verksamheten och vad barnkonventionens krav på att ställa frågor direkt till äldre barn kommer att innebära för försörjningsstödet.

Budget- och skuldrådgivningen har under perioden haft ett stort inflöde av nya ärenden. Ökningen kan bland annat förklaras av den nya skuldsaneringslagen som utökar gruppen som kan komma i fråga för skuldsanering och på att Kronofogdemyndigheten i högre grad hänvisar ärenden till kommunen. Andra förklaringar är de överflyttningar från stödboende till träningslägenheter som görs av missbruksvården, där en översyn av personens eventuella skuldsituation ingår.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel besökare i öppna förskolan som anser att alla barn oavsett kön ges lika möjligheter till lärande och utveckling				97 %		90 %		2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel besökare i öppna förskolan som känner att de har inflytande i verksamheten				93 %		90 %		2017
 ♀ Andel kvinnor och män som besöker öppna förskolan som känner att de har inflytande i verksamheten						90		2017
 ♀ Andel kvinnor och män som besöker öppna förskolan som tycker att alla barn, oavsett kön, ges lika möjligheter till lärande och utveckling						90		2017
 ♀ Andel kvinnor och män som är nöjda med den hjälp/rådgivning de fått hos budget- och skuldrådgivningen	93 %					93 %		2017
 Antal barnfamiljer med eget kontrakt på bostad som vräks				0		0 st		2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska, i samarbete med utbildningsnämnden utveckla verksamhetsformer för att få fler barn i socioekonomiskt utsatta områden att gå i förskolan	2017-01-01	2017-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, samt de stadsdelsnämnder som lyfts fram i riktlinjerna för det lokala utvecklingsarbetet, utveckla samverkansformer med föräldrar och civilsamhälle runt grund- och gymnasieskolor med högt socioekonomiskt index	2017-01-01	2017-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram centrala riktlinjer för barnsäkerhet i stadens förskoleverksamhet	2017-01-01	2017-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda hur konceptet med introduktionsförskolor kan utvecklas och spridas till fler områden.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls

En sommarkolloveck vid Gålö har erbjudits föräldrar i socialt utsatta områden för att möjliggöra social samvaro, bad och lek såväl som strukturerade gruppsamtal om föräldrarollen samt jämställdhet.

Indikatorvärdet avseende hur många barn som ej återaktualiseras ett år efter avslutad insats visar för perioden ett av de högsta värdena i staden. Det tyder på att utredningar genomförs grundligt och att insatserna håller hög kvalitet.

Individ- och familjeomsorgen barn och unga har under första halvåret 2017 minskat sina externa placeringar, jämfört med 2016, med cirka 32 %, från 111 till 76. Antalet vård dygn har minskat med cirka 35 %.

Förvaltningens kostnader för tillfälliga boendelösningar fortsätter att öka. Under perioden fick 69 personer någon form av eget boende genom förvaltningens Boenderesurs.

Missbruksvården visar på mycket förbättrade resultat gällande andel insatser avslutade enligt plan. Några av förklaringarna är tydlig information under utredningstiden, avslutande av ärenden där brukaren inte är motiverad och bättre matchning av insats. Utbyggnaden av den egna öppenvården har också gjort att de insatser som erbjuds bättre möter behoven.

En ny social mötesplats för personer med psykisk funktionsvariation i Stureby har öppnats. På grund av minskad efterfrågan kommer en av sysselsättningsverksamheterna inom socialpsykiatri, Bageriet, att successivt avvecklas under hösten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	87,5 %	84,7 %	91,2 %	83,2 %	84 %	84 %	84 %	Tertial 2 2017
● Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatri				91,8 %		92 %	tas fram av nämnden	2017
● Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri						25 %	Fastställs av nämnden	2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk 	51,1 %	46,9 %	60 %	31,5 %	50 %	35 %	35 %	Tertial 2 2017
  Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes 				68 %		70 %	80 %	2017
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol 						60 %	tas fram av nämnden	2017
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika 						92 %	tas fram av nämnden	2017
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak 						88 %	tas fram av nämnden	2017
  Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden 				53 %		25 %	25 %	2017
  Antal hemlösa 				142 st		200 st	tas fram av nämnden	2017
Analys Det görs ingen hemlöshetsräkning under 2017.								

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män som bor i stadsdelsområdet har jämlika livschanser

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Flickor och pojkar, kvinnor och män, i riskzon upptäckt tidigt, får stöd och länkas vidare till relevanta samarbetspartners.

Relationen mellan föräldrar och barn stärks genom de föräldrautbildningar som förvaltningen erbjuder.

Flickor och pojkar upplever fritidsgårdarnas utbud som attraktivt.

Förvaltningen erbjuder kostnadsfria möjligheter till fritidsaktiviteter.

Kvinnor och män har ett varaktigt och självständigt boende.

Kvinnor och män inom socialpsykiatrin är nöjda, trygga samt har inflytande och kan påverka sin vardag.

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls.

Under perioden har fältassistenter arbetat individuellt med 20 flickor och 30 pojkar. Problematiken för flickorna har främst rört narkotika, psykisk ohälsa samt skolrelaterade frågor. Pojkarnas problematik har handlat om kriminalitet, hemsituation, umgänge och supporterproblematik. Åtta orosanmälningar har gjorts till socialtjänsten.

För att stärka föräldrar i socialt utsatta områden erbjöds en sommarkolloveck på Gålö där barn och föräldrar fick möjlighet till social samvaro, bad och lek samt strukturerade gruppsamtal om föräldrarollen och jämställdhet, för föräldrarna.

Individ och familjeomsorgen barn och unga har under första halvåret 2017 externt placerat 76 barn/ungdomar, 42 flickor och 34 pojkar, jämfört med 111 barn/ungdomar samma period 2016. Även antalet vård dygn har minskat, från 11 115 placeringar till 7 235. Förklaringar är bland annat en medveten strategi utifrån kostnadsmedvetenhet och kvalitetsaspekt, dels ett förändrat arbetssätt som möjliggörs av mer stabil personalsituation. Socialsekreterarna kan nu arbeta mer nätverksorienterat och samverka med personer i familjernas nätverk. Forskning visar också på bättre resultat för hemmaplanslösningar, såsom bättre psykisk hälsa och bättre skolresultat.

Öppenvården, som ger behandlingsinsatser till ungdomar i träningslägenheter, har under våren genomfört en mätning av ungdomarnas färdigheter att klara ett självständigt liv. Bedömningen är att behandlingen ger önskat resultat.

Under året har 14 ungdomar, 13-18 år, två flickor och 12 pojkar, varit aktuella inom sociala insatsgrupper (SIG). Av dessa har fem avslutats under året, varav två var enligt plan. Det har varit en liten ökning av förfrågningar om SIG och insatsen diskuteras oftare numera som en möjlig insats. Antalet deltagare för gruppen 19-29 år, ökar. I början av augusti var 15 personer aktuella, varav en ung kvinna. Tre personer har hittills under året avslutats enligt plan. Arbetet med att utveckla behandlingsinsatser för målgruppen pågår, då flertalet i gruppen har en beroendeproblematik. Bedömningen är att man i högre grad börjat nå flickor/unga kvinnor i kriminell riskzon.

Förvaltningens kostnader för tillfälliga boendelösningar fortsätter att öka. Boresursen, som arbetar med att hitta långsiktiga boendelösningar, hade under juli kontakt med 86 personer. Under perioden fick 69 personer någon form av eget boende, varav tolv inom SHIS bostäder.

Missbruksvården visar på goda resultat både gällande personer som flyttar från stödboende till träningslägenhet och andel kvinnor samt män som fullföljer öppenvårdsbehandling. Dock är det färre kvinnor som deltar och färre som fullföljer behandlingen. Verksamheten kommer att

följa upp detta och vidareutveckla både matchning samt programinnehåll för att kunna uppnå lika goda resultat för kvinnor och män.

Socialpsykiatrins utvecklingsprojekt för specialiserade boendestödsteam, som ska arbeta med brukare med samlarsyndrom, har startats upp genom att projektets olika delar och aktiviteter har specificerats.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel deltagare som kan rekommendera föräldrautbildningen ABC till andra				100 %		90 %		2017
● Andel deltagare som kan rekommendera föräldrautbildningen Komet till andra				100 %		90 %		2017
● ♀ Andel flickor och pojkar som besökt Ungdomsmottagning en som upplever att de fått ett bra eller mycket bra stöd						95 %		2017
● ♀ Andel flickor och pojkar som tycker att de har inflytande och är delaktiga på fritidsgården						90 %		2017
● ♀ Andel flickor och pojkar som är nöjda med fritidsgårdarnas verksamhet						90 %		2017
◆ Andel flickor som besöker fritidsgårdar				26,1		40 %		2017
Analys								
Innevarande period har inte brutit mönstret med fler pojkar än flickor som besöker fritidsgårdarna. Ytterligare insatser planeras såsom workshop med personalen om hur verksamheternas målgrupper kan breddas.								
● Andel föräldrar som upplever att relationen till barnen har stärkts efter avslutad ABC-kurs	90			90	90	90 %		Tertial 2 2017
● ♀ Andel kvinnor och män inom socialpsykiatri som tycker att de blivit bemötta på ett bra sätt när de träffat en biståndshandläggare						85 %		2017
● ♀ Andel kvinnor och män som bor i stödboende som flyttar till eget boende i träningslägenhet		38 %	67 %			20 %		2017
● ♀ Andel kvinnor och män som fullföljer öppenvårdsbehandli	40 %	51,7 %	18,8 %		45 %	45 %		Tertial 2 2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
ng								
 ♀ Andel kvinnor och män som tycker att stödet de fått beviljat av Enheten för utredning och öppenvård vuxna har inneburit en förändring till det bättre						90 %		2017
 Andel pojkar som besöker ungdomsmottagningen	16 %			17 %		20 %		Tertial 2 2017
Analys								
Trots att ungdomsmottagningen vidtagit åtgärder för att attrahera fler pojkar har andelen pojkar minskat. Diskussioner pågår för att se över om det finns fler åtgärder som kan göras för att ännu bättre nå ut till pojkar. En åtgärd som är på gång är försöka förbättra samarbetet med gymnasieskolorna. Ett övergripande syfte med att nå fler pojkar/unga män till mottagningen är utifrån jämställdhet och det gemensamma ansvaret för relation och sexualitet.								
 ♀ Andelen nöjda omsorgstagare inom socialpsykiatri.						80		2017
 ♀ Andelen omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs inom socialpsykiatri.						80		2017
 ♀ Andelen trygga omsorgstagare inom socialpsykiatri.						80		2017
 Antal flickor/unga kvinnor som beviljas stöd via social insatsgrupp (SIG)				3		5 st		2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Personalen på fritidsgårdarna ska få kontinuerlig fortbildning inom jämställdhet, ett normkritiskt arbetssätt samt metoder för att bättre hantera frågor kopplade till maskulinitet och hedersrelaterad problematik.	2016-01-01	2017-12-31	
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden och utbildningsnämnden säkerställa att barn i skolåldern som bor på skyddat boende erbjuds skolundervisning inom en vecka samt att yngre barn snarast erbjuds undervisning i förskoleklass, förskola eller annan pedagogisk verksamhet.	2017-01-01	2017-12-31	
 Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med hembesöksprogram tillsammans med barn- och mödravården och förskolan.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls

Fältassistenter har medverkat i regelbundna trygghetsvandringar tillsammans med fritidsgårdarna, bostadsrättsföreningar, civilsamhället och fastighetsbolag.

För att skapa ökad trygghet i Dalen har samverkan skett mellan stadens verksamheter, polisen, fastighetsägare och boende. Trygghetsförbättrande förslag har tagits fram och ska beredas vidare.

Under sommaren har flera satsningar på att stärka tryggheten i Östberga genomförts genom aktiviteter på torget. Den ökade aktiviteten på torget har positivt förändrat de boendes nyttjande av sin närmiljö.

Under sommaren fick ett 15-tal skolungdomar möjlighet att studera jämställdhetsfrågor och trygghet samt ta fram förslag på åtgärder för den offentliga miljön och förbättrad trygghet i Hagsätra. Förslaget presenterades för politiker och tjänstemän i juni.

Tisdagen den 15 augusti 2017 inträffade en skottlossning vid Östberga torg. Förvaltningens krisledningsgrupp sammankallades och hade kontinuerlig kontakt med polisen i området samt höll berörda inom stadens ledning uppdaterade om händelsen. Under de tre följande kvällarna fanns delar ur förvaltningens resursgrupp på plats i Östberga för trygghetsskapande arbete tillsammans med polisen. Där fanns även representanter från Svenska kyrkan och Fryshuset. Den personal som bevittnat händelsen har fått professionellt stöd av företagshälsovården. Likaså har de barn och ungdomar som bevittnat skottlossningen fått stöd. Berörda chefer fått handledning. Information gavs internt och externt genom till exempel riktad information, information på Intranätet och på stockholm.se.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)				100 %		100 %	100 %	2017
  Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor				69 %		75 %	75 %	2017
  Stockholmarens nöjdhet med rent och städ						70 %	69 %	2017
  Stockholmarens nöjdhet med skötsel av park och grönområden				73 %		73 %	69 %	2017

Nämndmål:

Boende och besökare känner sig trygga i stadsdelsområdets olika stadsdelar och upplever dem som levande.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningen har en god beredskap vid krissituationer.

Förvaltningen samarbetar med andra myndigheter och organisationer kring trygghetsskapande arbete.

Förvaltningen arbetar för att utjämna sociala skillnader genom Lokala utvecklingsprogram (LUP).

Förvaltningen utformar parkmiljöer för att uppmuntra till aktivitet och rörelse.

Analys

En ungdomsenkät utförd av fältassistenter har visat på att många ungdomar känner otrygghet i sitt närområde. Fältassistenter har medverkat i regelbundna trygghetsvandringar tillsammans med fritidsgårdarna, bostadsrättsföreningar, civilsamhället och fastighetsbolag. Fältverksamhetens arbete har särskilt fokuserats på Östberga, Hagsätra, Rågsved, Årsta och Dalen.

Trygghetsarbetet tillsammans med polis, föräldrar och boende har fortsatt. I Dalen har boende rapporterat att de uppfattar kriminalitet, narkotikahandel och störningar från ungdomsgäng. Samverkan kring trygghetssituationen i Dalen pågår tillsammans med polis, stadens verksamheter, fastighetsägare och boende. Förslag på trygghetsskapande åtgärder för en lugnare utemiljö och för att få fler i arbete

Utifrån förslag från medborgardialogen har Sommartorg Östberga levandegjort torget genom aktiviteter som frukostcafé, hälsotimmar och grillning. Flera kurser med fokus på kulturella uttryck och rörelse för barn samt ungdomar har varit uppskattade. All aktivitet på torget har medfört att torget besöks av andra grupper än de som tidigare uppehöll sig på platsen. Flera boende har uttryckt uppskattning för den förändrade utemiljön med möjlighet att umgås med grannar och delta i aktiviteter.

Östberga Community Center (ÖCC) har under perioden genomfört flera aktiviteter för ungdomar och vuxna. Boxersize har varit uppskattat av såväl kvinnor som män, flera har tagit med sina barn på träningen. Träningspass har även erbjudits på utegymmet. Marknadsföringen har förstärkts genom sociala medier och personlig tillgänglighet per telefon samt e-post. Detta tillsammans med tydlig information om att aktiviteterna är kostnadsfria och utan krav på förkunskaper har lett till ökat intresse för verksamheten.

Förvaltningen har under perioden utrett olika möjligheter att förbättra dialogen med de boende och ta tillvara på utförda dialoger samt återkoppla med information om framtida åtgärder.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel flickor och pojkar som känner sig ganska eller mycket trygga om de går ut ensamma sent en kväll i						68 %		2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
området								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Erbjudna föreningar utbildning för att förebygga våld och öka kunskapen om våldsutsatta	2017-01-01	2017-12-31	
 Neutraliserande fotarbete, fler människor befinner sig ute i stadsdelsområdena på olika tider, för att skapa trygghet.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Möten förläggs till lokaler i Rågsved och Östberga för att öka antalet besökare under dagtid.			
 Samarbete med Idrottsförvaltningen om jämställda, attraktiva och trygga motionsplatser samt träffpunkter	2017-01-01	2017-12-31	
 Samarbete mellan skola och socialtjänst med ett våldsförebyggande arbete	2017-01-01	2017-12-31	
 Samverkan med stadens bostadsbolag kring arbete med störningsfrågor	2017-01-01	2017-12-31	
 Se över samverkansformer som kan leda till ökad trygghet och minskad kriminalitet	2017-01-01	2017-12-31	
 Ta fram en handlingsplan för arbete mot våldsbejakande extremism	2017-01-01	2017-12-31	
Analys En reviderad handlingsplan för arbetet med att förebygga våldsbejakande extremism har tagits fram.			
 Trygghetsskapande kompletterande insats med uppdrag att vara länk mellan invånare och stadsdelsförvaltningen	2017-01-01	2017-12-31	
 Tydliggöra stadens städgaranti.	2017-01-01	2017-12-31	
 Upprusta förskolan Ädelstenens utemiljö i Östberga	2017-01-01	2017-12-31	
 Utredda möjligheterna för kulturfrämjande åtgärder, integrerat med samhällsservice i Rågsved.	2017-01-01	2017-12-31	
 Utredda och föra dialog med invånarna om vad som behövs för att göra utemiljön tryggare	2017-01-01	2017-12-31	
 Utveckla den fysiska miljön och samarbetet mellan fastighetsägarna i området. Ska ske tillsammans med Trafikkontoret, SISAB, Svenska bostäder och bostadsrättsföreningarna.	2017-01-01	2017-12-31	
 Utveckla lokaler för konferenser och arbetsmöten	2017-01-01	2017-12-31	
 Utveckla metodstöd för jämställdhetsanalys- och barnkonsekvensanalys vid utveckling av stadsmiljön.	2017-01-01	2017-12-31	
 Utveckla Östberga Torg för ökad trygghet och med fler aktiviteter som främjar möten människor emellan. Ska ske tillsammans med Trafikkontoret, SISAB, Svenska bostäder, Stadsbyggnadskontoret, Kulturförvaltningen, Utbildningsförvaltningen och i dialog med invånare.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Sommartorg Östberga har pågått under perioden juni-augusti med syfte att levandegöra torget och öka möjligheten för människor att mötas i området. Sommartorg har inneburit att olika aktiviteter för barn, ungdomar och vuxna har genomförts på torget, såsom provapå-kurser i dans, teater, cirkus, skate, yoga, nålbindning. Arbetet har inneburit samverkan mellan föreningar, boende och olika förvaltningar inom Stockholms stad. Sommartorg var en åtgärd från medborgardialogen i Östberga 2016-2017.			
 Vara en aktiv part i projektgruppen för Fokus Hagsåtra- Rågsved, som drivs av stadsbyggnadskontoret, för att skapa synergieffekter	2017-01-01	2017-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
mellan den processen och förvaltningens arbete med LUP för de prioriterade områdena Hagsätra samt Rågsved.			
 Verka för att SISAB:s och Idrottsförvaltningens lokaler kan nyttjas av civilsamhället	2017-01-01	2017-12-31	
 Verka för samordning av skötsel, underhåll och investeringar av den offentliga miljön	2017-01-01	2017-12-31	
Analys			
Förvaltningen har under perioden haft ett möte samt sammankallat till ett uppföljningsmöte berörda aktörer för att utveckla samordningen av skötsel, underhåll och investeringar av den offentliga miljön.			
 Öppna Familjens Hus i Högdalen/Rågsved om finansiering ges	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls delvis.

Förvaltningen har under perioden varit representerad i projektgrupper för Östbergas planprogram och fokusområde Hagsätra-Rågsved. I Östbergas planprogram, som har varit ute på samråd under sommaren, är bland annat den föreslagna förskoleutvecklingen ett resultat av förvaltningens deltagande i projektgruppen.

Som en del i arbetet med att säkerställa att tillgänglighetsaspekten beaktas, har förvaltningen under perioden inhämtat synpunkter och kommentarer från rådet för funktionshinderfrågor på Östbergas planprogram, vilket sedan arbetades in i förvaltningens remissvar.

Tidsplanen för färdigställandet av bostäder med särskild service ser ut att förskjutas till 2018.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				6		6	tas fram av nämnden	2017
Analys								
Förvaltningen bedömer att tidsplan kommer förskjutas vilket leder till att dessa bostäder istället kommer att färdigställas under 2018.								
  Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				6		6	tas fram av nämnden	2017

Nämndmål:

Stadsdelsnämnden är en aktiv part vid nyproduktion av bostäder

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningen bevakar att förskolor byggs i takt med att bostadsområden utvecklas.

Förvaltningen bevakar att fullgoda utomhusmiljöer uppförs vid nyproduktion av förskolor.

Förvaltningen bevakar att det byggs bostäder för äldre och för personer med funktionsvariation.

Förvaltningen deltar aktivt i stadsbyggnadsprocessen och tillhandahåller underlag om behov samt efterfrågan till planeringsansvariga.

Vid samhällsplanering tas särskilda hänsyn till barns och äldres behovs samt behov utifrån jämställdhetsperspektiv.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Vid tillgänglighetsarbete i samband med ny- och ombyggnation ska säkerställas att stadsdelsområdets miljöer blir användbara och erforderlig kompetens inhämtas.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls.

Under perioden har idrott- och fritidsaktiviteter varit ett återkommande inslag i förvaltningens verksamheter för såväl barn som ungdomar och äldre.

Förskolor har haft hälsoveckor där barnen fått prova på olika aktiviteter. Förvaltningen har arrangerat sommarlovsaktiviteter för barn och ungdomar såsom simträning samt sambafotboll. Vid ungdomsfestivalen 124 i Rågsved fick besökarna prova på olika idrottsaktiviteter.

Förvaltningens öppna sociala mötesplatser för äldre har utvecklat sittgymnastik och balansgrupper i syfte att göra dessa aktiviteter mer attraktiva.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har				80,28 %		80 %	78 %	2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
♀ tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fördela demokratistöd till organisationer som arbetar med lokalt demokratiarbete (1.5)	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män i Enskede-Årsta-Vantör möter ett varierat samt tillgängligt utbud av aktiviteter som främjar rörelse, motion och hälsa

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Flickor och pojkar utvecklar förståelse för vikten av att värna om en god hälsa samt utövar fysiska aktiviteter.

Möjligheterna till spontanidrott för både kvinnor och män är goda i stadsdelsområdet.

Analys

Förskolorna har erbjudit planerade rörelseaktiviteter, till exempel gympa, rörelsebanor och rörelselekar. Personalen har sett att barnen uppskattar de utmaningar som fysisk aktivitet kan innebära och att de utvecklar sin kroppsuppfattning.

Förvaltningen erbjöd ett stort utbud av sommarlovsaktiviteter för barn och ungdomar. Badbussarna från Östberga, Hagsätra och Dalen gav barn möjlighet att ta del av bad samt lekar på Gålö. Nytt för i år var att Stockholmpolisens simförening dagligen ledde simträning för barnen. Sambafotboll arrangerades varje lördagskväll under sommaren, till övervägande del deltog pojkar. Instruktorledd karate, skateboardkurs och dans arrangerades för barn samt ungdomar i Östberga. Fler flickor än pojkar deltog vid kurserna.

Samarbetet med idrottskoordinatören från Idrottsförvaltningen har fortsatt kring att länka ungdomar i Rågsved, Hagsätra och Östberga till rörelse- och hälsofrämjande aktiviteter. Även samarbetet med projektledaren från Stockholmsidrotten kring att engagera fler ungdomar i idrottsaktiviteter, med utgångspunkt från Rågsveds fritidsgård, har fortsatt. På ungdomsfestivalen i Rågsved engagerades flera prova-på-tillfällen.

Under perioden har många barnfamiljer uppsökt parklekarna. Fritidsgårdarna har under den varmare årstiden kunnat erbjuda många utomhusalternativ för att främja rörelse och hälsa, bland annat basket, innebandy samt fotboll.

Förvaltningens öppna mötesplats för äldre i Hagsätra har flyttat till nya lokaler i samverkan med Röda korset, vilket möjliggjort att verksamheten kan förläggas till eftermiddagen. Detta har gett lyckat resultat och verksamheten har fått fler besökare.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel som tycker att det finns goda möjligheter till spontanidrott i stadsdelsområdet.				81 %		80 %		2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen kommer under året utreda behovet av en ny parkourpark i stadsdelsområdet. Om behovet finns så kommer förvaltningen att utse en lämplig plats för byggnation.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls.

Kultur och skapande har under perioden varit återkommande inslag i förvaltningens verksamheter. Under sommarlovet har förvaltningen haft ett brett kulturutbud och arrangerat den välbesökta ungdomsfestivalen 124 i Rågsved.

Extra satsningar har genomförts för att få personer i socialt utsatta områden att delta i arrangerade aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter				46,12 %		80 %	73 %	2017

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män i Enskede-Årsta-Vantör möter ett varierat samt tillgängligt utbud av kultur och skapande aktiviteter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Flickor och pojkar, kvinnor och män tar del av samt utövar kultur i olika former.

Alla förskolor erbjuder barnen professionella kulturupplevelser.

Analys

Förskolorna har erbjudit olika former av professionella kulturupplevelser, till exempel teater och danslek. Kulturupplevelserna förbereds, för att ge barnen en förståelse, och följs upp efteråt. Pedagogerna kan se att barnens möjlighet att hitta sitt sätt att uttrycka sig utvecklas genom skapande aktiviteter och att barnen blivit bättre på att respektera varandra, de turas om samt förstår varandras olikheter.

Barn och unga har erbjudits ett brett sommarlovsprogram med ett stort utbud av kulturella aktiviteter som till exempel teaterworkshops, gospelkurs, cirkusträning och trolleriföreställningar. Syftet har varit att ge alla barn och unga i stadsdelsområdet möjligheter till inspirerande aktiviteter samt positiva upplevelser under sommarlovet. Särskild prioritering har gjorts på socioekonomiskt mer utsatta områden. En målsättning har varit att stimulera det goda mötet, det vill säga att barn och ungdomar från olika områden utan kontakt ska få möjlighet att engagera sig tillsammans.

Utifrån de förslag som togs fram av den lokala ungdomskommissionen förra året arrangerades ungdomsfestivalen 124 i Rågsved under två dagar. Artisterna Denz, Beri, Adrijana och Kumba uppträdde. Besökarna fick möjlighet att ta del av schack, ansiktsmålning, matdekoration, ljusshow, trummor, teater och dans.

Fritidsgårdarna uppmärksammade nationaldagen och midsommarhögtiden samt engagerade lokala aktörer i firandet. Parklekarna har haft välbesökta uppträdanden, konserter och teaterföreställningar som bidragit till ökad social samvaro mellan personer med olika bakgrund samt i olika åldrar.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls.

Vårdplanering via webb har utvecklats för att frigöra tid för handläggarna och för kvalitetsutveckling av verksamheten. Samverkan med landstinget kring personer med demenssjukdom har utvecklats. Ett flertal sociala aktiviteter har erbjudits för att öka den sociala gemenskapen och välbefinnandet för de äldre i stadsdelsområdet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen						71 %	71 %	2017
  Andel omsorgstagare som						84 %	84 %	2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
♀ upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i äldreomsorgen								
● ♀ Andel personer som får en daglig utevistelse - vård- och omsorgsboende						55 %	55 %	2017
● ♀ Andel trygga omsorgstagare i äldreomsorgen						83 %	83 %	2017
● ♀ Andelen nöjda omsorgstagare i äldreomsorgen						84 %	84 %	2017
● ♀ Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod						10	Max 10 personer	2017

Nämndmål:

Kvinnor och män upplever god livskvalitet

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kvinnor och män är nöjda med sin omsorg.

Kvinnor och män är trygga i sitt boende.

Kvinnor och män har inflytande samt kan påverka sin vardag.

Kvinnor och män erbjuds sociala mötesplatser med aktiviteter som främjar social gemenskap, hälsa samt välbefinnande.

Kvinnor och män får en jämställd äldreomsorg.

Kvinnor och män erbjuds en vällagad samt näringsriktig kost.

Analys

Beställarenheten för äldre har utvecklat vårdplanering via webb och genomfört de första försöken under tertialen. Erfarenheten är att metoden frigör mycket tid för handläggarna. Utvecklingsarbetet fortsätter och metoden kommer att utvärderas.

Samverkan med landstinget kring personer med demenssjukdom har intensifierats genom träffar på ledningsnivå med vårdcentraler i stadsdelsområdet. Förvaltningen bedömer att det har bidragit till mer samverkan mellan huvudmännen, vilket är en särskilt viktig förutsättning

för goda resultat för målgruppen.

Exempel på sociala aktiviteter som under perioden erbjudits äldre, för gemenskap och öka välbefinnandet är att personer över 85 år, utan biståndsbeslut, har erbjudits utevistelser och promenader. Äldre i stadsdelsområdet har även fått möjlighet att åka på dagsutflykter. Sammanlagt har 58 personer deltagit, 44 kvinnor och 14 män. Ytterligare utflykter har erbjudits i samarbete med föreningar inom idéburna sektorn. Bussresor har erbjudits till olika utflyktsmål där 130 personer deltagit, 118 kvinnor och tolv män.

Brukarna i förvaltningens särskilda boenden för äldre har under sommaren erbjudits utflykter både i närområdet och till andra platser i länet. Två servicehus har bjudit in boende till restaurangbesök på Kostenheten, 18 personer deltog, 13 kvinnor och fem män.

För att öka trivseln och delaktigheten i trädgården har Enskededalens servicehus sedan maj månad fem dvärväxer i trädgården.

Förvaltningens hemtjänstenheter har bjudit in till sommarfika i närområdet varje vecka, med stöd av feriearbetande ungdomar. En av hemtjänstenheterna har i samarbete med Förebyggande verksamheten varje vecka bjudit in till fika i den egna lokalen.

Deltagarna i de olika aktiviteterna och utflykterna har uppskattat den sociala samvaron som det har inneburit.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● ♀ Andel kvinnor och män som tycker att de blivit bemötta på ett bra sätt när de träffat en biståndshandläggare						91 %		2017
● ♀ Andel omsorgstagare med hemtjänstinsatser som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs.						84		2017
● ♀ Andel omsorgstagare på vård- och omsorgsboende och servicehus som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs.						84		2017
● ♀ Andelen nöjda omsorgstagare med hemtjänstinsatser.						85		2017
● ♀ Andelen nöjda omsorgstagare på vård- och omsorgsboenden och servicehus.						84		2017
● ♀ Andelen trygga omsorgstagare med hemtjänstinsatser.						80		2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andelen trygga omsorgstagare på vård- och omsorgsboenden och servicehus.						83		2017
 ♀ Antal besökare i genomsnitt per vecka, på de tio öppna sociala mötesplatser för äldre.						280		2017
 Antal som deltagit på informationstillfällen som anordnas inom de öppna mötesplatserna						300		2017
 ♀ Antal över 80 år som tackat ja till erbjudande om hembesök						10		2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Hemtjänstenheter inom Avdelning egen regi ska utveckla möjligheten för brukarna att enkelt få kontakt med personal och verksamhet.	2017-01-01	2017-12-31	
 Samtlig hemtjänstpersonal ska utbildas i vardagsrehabiliterande förhållningssätt. Medel har beviljats från stadens kompetensutvecklingssatsning.	2017-01-01	2017-12-31	
 Särskilda boendeformer inom Avdelning egen regi ska förbättra trivsamenheten i de gemensamma utrymmena.	2017-01-01	2017-12-31	
 Särskilda boendeformer inom Avdelning egen regi ska utföra måltidsobservation 2 ggr/år.	2017-01-01	2017-12-31	
 Utbildning av Silvia-systrar ska påbörjas fr om september 2017 enligt medel från stadens kompetensutvecklingssatsning.	2017-09-04	2017-12-31	
 Utökning med två biståndshandläggare inom äldreomsorgen	2017-01-01	2017-12-31	
 Äldreomsorgsenheter inom Avdelning egen regi ska arbeta utifrån ett salutogent/ rehabiliterande förhållningssätt i syfte att förbättra folkhälsan.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål samt mål för verksamhetsområdena. Förvaltningen arbetar aktivt med miljöfrågor och bedömningen är att inriktningsmålet uppfylls delvis.

Kommunfullmäktiges mål "*Energianvändningen är hållbar*" uppfylls delvis.

Genom energibesparande åtgärder, bland annat tack vare klimatinvesteringsmedel, kan energianvändningen minskas i förvaltningens befintliga lokaler. I och med omfattande nybyggnation av lokaler ökar behovet av energi.

Kommunfullmäktiges mål "*Transporter i Stockholm är miljöanpassade*" uppfylls.

Förvaltningen arbetar med att tillgängliggöra vägar och trygga platser för att fler ska cykla och promenera. Resor och transporter i tjänsten genomförs i möjligaste mån på ett miljövänligt sätt.

Kommunfullmäktiges mål "*Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning*" uppfylls.

Nämnden har fått klimatinvesteringsmedel till fler anläggningar för att klara av de allt vanligare skyfallen. Nya stadsodlingar har tillkommit under perioden och två blomsterängar har anlagts, finansierade av klimatinvesteringsmedel.

Kommunfullmäktiges mål "*Stockholms kretslopp är resurseffektiva*" uppfylls delvis.

Förvaltningen har gjort en kartläggning av de förskolor som inte sorterar matavfall och vilka förutsättningar som finns för att införa det. Effekterna beräknas dock inte bli synliga under 2017.

Kommunfullmäktiges mål "*Stockholms miljö är giftfri*" uppfylls.

Alla förskolor har nått nivå 1 i kemikaliecentrums vägledning för en kemikaliesmart förskola och fortsätter arbetet för att nå nivå 2. Förvaltningen har börjat implementera stadens system Chemsoft, för att rapportera uppgifter om utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen.

Kommunfullmäktiges mål "*Inomhusmiljön i Stockholm är sund*" uppfylls.

Förvaltningen har bevakat att förskolor som föreslås i planprocesser har goda förutsättningar avseende buller-, ljus och ljudförhållanden.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls delvis.

Nämnden har sökt och erhållit klimatinvesteringsmedel med syfte att minska energiförbrukningen. Arbetet pågår med att byta ut gammal belysning och vitvaror till mer energieffektiva produkter inom Avdelning förskola och Avdelning egen regi. En minskning

av den årliga energianvändningen på ca 1, 58 kWh bör kunna göras. Eftersom behovet av lokaler ökar, skapas dock ett allt större energibehov.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Köpt energi (GWh)				2,694 GWh		2,148 GWh	1835 GWh	2017
Analys								
Eftersom målet är definierat som total mängd köpt energi, och inte per kvadratmeter, är det svårt för växande förvaltningar att uppnå målet, trots omfattande energibesparande åtgärder.								

Nämndmål:

Förvaltningens verksamheter bedrivs med entydlig miljömedvetenhet och en låg energikonsumtion

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Minskad energikonsumtion.

Belysningen i stadsdelsområdets parkmiljöer är energieffektiva.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Energisparande åtgärder ska vidtas, exempelvis genom att stänga av energi i lokaler och rum som inte används, energieffektivisera t ex genom att byta till lågenergilampor, led-belysning samt installera närvarostyrning om det är möjligt.	2017-01-01	2017-12-31	
 Förvaltningen genomför ett fortlöpande arbete med att uppgradera till led-belysning i stadsdelsområdets parker.	2017-01-01	2017-12-31	
 Förvaltningen kommer samla in de mätningar som görs för Stockholm gällande medeltemperatur, medelvind och nivå på Saltsjön. Uppgifterna kommer att tillkännages.	2017-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen kommer utreda de egna utsläppen av växthusgaser. Utifrån underlaget kan vi se och påverka hur våra utsläpp av växthusgaser förändras, för att säkerställa att de minskar.	2017-01-01	2019-12-31	
 I verksamhetslokalerna ska det finnas energieffektiva vitvaror.	2017-01-01	2018-12-31	
 Löpande översyn görs för de bilar vars avtal löper ut för att se om de kan ersättas med elbilar.	2017-01-01	2019-12-31	
 Vid beställning av ny- och ombyggnation inom förskola och äldreboende ska krav på klimatsmart byggande och förnybar energi ställas. Strävan ska vara att bygga plusenergihus.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls.

Förvaltningen arbetar för att platser görs trygga och vägar görs tillgängliga så att fler kan cykla samt promenera i stället för att ta bilen. För detta har klimatinvesteringsmedel sökts och erhållits. Arbetet pågår med trygghetsröjningar och undanröjande av andra hinder på vägarna.

Transporter som görs i förvaltningens regi sker i möjligaste mån på ett miljövänligt sätt.

Nämndmål:

Verksamhetens transporter genomförs på ett hållbart sätt

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla resor och transporter i förvaltningens regi genomförs på ett hållbart sätt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel dubbdäck					0	0 %		2017
 Andel elbilar					15	15 %		2017
 Andel miljöbilar i stadens bilflotta					100	100 %		2017
 Andel miljöbränsle i stadens miljöbilar					90	90 %		2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla medarbetare ska tillämpa Förvaltningens resepolicy för miljövänliga resor i tjänsten.	2017-01-01	2019-12-31	
 E85-bilar och fordonsgasbilar ska tankas med det miljöbränsle de är avsedda för	2017-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ska kontrollera att cykelbanor på parkmark är snöröjda, sandsopade och har bra underlag.	2017-01-01	2017-12-31	
 Förvaltningen utvecklar ett tydligt och användarvänligt bokningssystem för cyklar och elcyklar.	2017-01-01	2017-12-31	
 Samverka med trafiknämnden om investeringar och reinvesteringar gällande pendelstråk för cykling	2017-01-01	2017-12-31	
 Utveckla arbetet med samordnade transporter mellan förvaltningens verksamhetsområden.	2017-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls.

Nämnden har sökt och erhållit klimatinvesteringsmedel till fler LOD-anläggningar (lokalt omhändertagande av dagvatten) för att klara av de alltmer förekommande skyfallen.

Förvaltningen har anlagt två LOD-anläggningar under perioden, en i Årsta och en i Högdalen.

Under perioden har förvaltningen medverkat i arbetsgrupper för att ta fram gränser och föreskrifter till tre föreslagna naturreservat, Årstaskogen, Rågsveds friområde samt Hagsätra.

Flera stadsodlingar har tillkommit inom stadsdelsområdet, en vid Östberga torg, en i Stamparken, en i Bandängen och en i Årsta. Dessutom har den befintliga stadsodlingen i Årsta utökats. Broschyren med information om stadsodling har uppdaterats för att tillgodose tillgänglighetsaspekten.

Förvaltningen har spridit information om möjligheter till att starta stadsodlingar vid olika möten och sammankomster, bland annat på parkernas dag, vid samrådsmötet i Östberga och på Rågsvedsdagen.

Två blomsterängar har anlagts och finansierats med klimatinvesteringsmedel, en i Högdalen och en i Enskede.

Nämndmål:

Förvaltningens verksamheter bidrar till en hållbar mark- och vattenanvändning

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Ekosystemtjänster i stadsdelsområdets parkmiljöer stärks.

Ekosystemkartläggning tillämpas i planprocesser.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 En plan för förvaltningens fortsatta arbete med ekosystemtjänster tas fram under året.	2017-01-01	2017-12-31	
 För att bidra till att en god status ska kunna uppnås i stadens vattenförekomster föreslår stadsdelsförvaltningen i framtagningsskeden av detaljplaner att man tillämpar Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD).	2017-01-01	2017-12-31	
 Förvaltningen ska aktivt arbeta med information riktad mot invånare om möjligheter till stadsodling, för att öka förekomsten av stadsodlingar i stadsdelsområdets offentliga miljöer.	2017-01-01	2017-12-31	
 Förvaltningen ska undersöka möjligheterna till trädplantering i samband med större ombyggnationer av parkmiljöer.	2017-01-01	2019-12-31	
 I samband med förslag till ny bebyggelse som medför intrång i grön- och vattenområden, ska grönkompensation med likvärdig funktion i närområdet begäras.	2017-01-01	2019-12-31	
 I samband med nybyggnation ska nyplantering av träd föreslås som grönkompensation, där det är relevant.	2017-01-01	2019-12-31	
 När gallring utförs och vid fällning av träd i parker ska det planteras ett nytt träd för varje fällt träd på en lämplig plats i stadsdelen.	2017-01-01	2019-12-31	
 Sly som röjs ska i möjligaste mån ligga kvar i naturmark.	2017-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls delvis.

Förvaltningen har tillsammans med Stockholm Vatten kartlagt vilka förskolor som inte sorterar matavfall och samtidigt undersökt vilka förutsättningar dessa har för att införa matavfallssortering. Effekterna beräknas dock inte bli synliga under 2017.

Utformning och placering av återvinningsstationer har utretts, upphandling pågår.

Nämndmål:

De naturliga kretsloppen stärks inom stadsdelsområdet.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Avfallshanteringen är resurseffektiv.

Stadsdelsområdets parkmiljöer utformas för att stärka de naturliga kretsloppen såsom dagvattenhantering.

Stadsdelsområdets parkmiljöer erbjuder goda förutsättningar för boende och besökare att återvinna avfall.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel enheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling				69,3 %		80 %		2017
Analys								
Ett arbete har påbörjats tillsammans med Stockholm vatten och avfall men förvaltningen bedömer att effekten inte kommer att bli synlig under.								
 Antal förskolor som utrustas med återvinningsstation under 2017.						2		2017
 Antal parker som utrustas med återvinningsstation under 2017.	0				1	1		Tertial 2 2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Aktuella brukaravtal redovisas årligen för stadsdelsnämnden. Avtalen redovisas separat i kategorierna stadsodling och grönyteskötsel.	2017-01-01	2019-12-31	
 Alla förvaltningens verksamheter ska sortera ut sitt matavfall till biologisk behandling	2017-01-01	2019-12-31	
 De enheter som ännu inte sorterar ut matavfall ska kontakta Stockholm Vatten och påbörja utredning om förutsättningar.	2017-01-01	2019-12-31	
 De förskolor som inte har rätt förutsättningar för att samla in matavfall i kärl ska tillsammans med fastighetsägarna undersöka	2017-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
möjligheten att installera matavfallskvarn.			
 Farligt avfall ska sorteras ut och lämnas så att det blir miljöriktigt omhändertaget.	2017-01-01	2019-12-31	
 Förbrukningen av engångsprodukter ska minska och flergångsprodukter (ex glas) och förnyelsebara material ska öka.	2017-01-01	2017-12-31	
 Förvaltningen ska undersöka hur återvinning fungerar i olika verksamheter och lokaler.	2017-01-01	2017-12-31	
 Förvaltningen ska vid inköp av varor och tjänster planera för att minska uppkomsten av avfall, ex undvika onödiga förpackningar, emballage samt engångsmaterial och minska matsvinn genom planerade måltidsinköp.	2017-01-01	2019-12-31	
 Grovsopor ska i större omfattning än idag sorteras för material- eller energiåtervinning.	2017-01-01	2017-12-31	
 Pappersförbrukningen ska minska.	2017-01-01	2017-12-31	
 Produkter och inventarier som inte längre används inom verksamheten ska så långt det är möjligt återanvändas. Det kan ex vara möbler textilier eller liknande.	2017-01-01	2017-12-31	
 Riskavfall ska hanteras enligt föreskrifter.	2017-01-01	2019-12-31	
 Schaktmassor ska återanvändas för att undvika uttag av outnyttjade naturresurser och minska transportbehovet av schaktmassor.	2017-01-01	2019-12-31	
 Spillmaterial vid byggproduktion ska minimeras.	2017-01-01	2019-12-31	
 Vattenförbrukningen ska minska.	2017-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls.

Alla förskolor har uppnått nivå 1 i kemikaliecentrums vägledning för en kemikaliesmart förskola och följer fortsatt vägledningen för att uppnå nivå 2. Som ett led i det arbetet fick förvaltningen, i årets budget, medel beviljat från staden för att förskolorna ska kunna investera i nytt kemikaliesmart material.

Förvaltningen har påbörjat arbetet med att implementera stadens system Chemsoft. I det systemet rapporteras uppgifter om utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen till kemikaliecentrum. Arbetet beräknas vara färdigt till årsskiftet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för				100 %		100 %	95%	2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
kemikaliesmart förskola								
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system				100 %		100 %	75%	2017
  Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel				33,18		40 %	40%	2017

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är kemikaliesmarta

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen inköp av ekologiska livsmedel ökar.

Förskolorna arbetar aktivt med kemikaliecentrums vägledning för en kemikaliesmart förskola.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	0 %				100 %	100 %		Tertial 2 2017
Analys Det har under perioden inte gjorts några upphandlingar där det varit relevant att ställa miljökrav.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla förskolor ska rensa bort varor och material som används i verksamheten inklusive köket som kan innehålla hälsofarliga kemikalier enligt vägledning som tas fram av kemikaliecentrum.	2017-01-01	2019-12-31	
 Alla verksamheter inventerar och dokumenterar sina märkningspliktiga kemiska produkter i en kemikalieförteckning.	2017-01-01	2019-12-31	
 Alla verksamheter ska årligen från 2017 rapportera uppgifter om utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen till kemikaliecentrum.	2017-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla verksamheter som anlitar entreprenörer som använder kemiska produkter ska ställa krav i upphandlingen på att entreprenören redovisar uppgifter om utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen.	2017-01-01	2019-12-31	
 Alla verksamheter som har utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen ska arbeta aktivt för att minska dem.	2017-01-01	2019-12-31	
 Förekomsten av PVC-golv ska kartläggas.	2017-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen kommunicerar det egna kemikaliearbetet både internt och externt för att på detta sätt inspirera till att minska användningen av miljö- och hälsofarliga kemikalier.	2017-01-01	2019-12-31	
 Inköp av ekologisk mat ska även eftersträvas vid upphandlingar av representation, catering och övriga inköp.	2017-01-01	2019-12-31	
 När tjänster och entreprenader upphandlas ska krav ställas på att miljöanpassade produkter ska användas.	2017-01-01	2019-12-31	
 Regelbunden städning ska säkerställas genom rutiner med korrekta metoder och kontinuerlig uppföljning av dessa.	2017-01-01	2019-12-31	
 Uppföljning av ställda miljökrav vid upphandlingar ska genomföras med stickprovskontroller.	2017-01-01	2019-12-31	
 Vid nybyggnation eller större ombyggnationer av befintlig verksamhet inom äldreomsorg och förskola ska frågan om tillagningskök alltid utredas. Strävan är att så många som möjligt ska ha tillgång till tillagningskök.	2017-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls.

Förvaltningen har under perioden bevakat att förskolor som föreslås i olika planprocesser har goda förutsättningar med avseende på buller-, ljus och ljudförhållanden.

Utvecklingen av funktionsprogrammet för förskolor har fortlöpt och ett utkast har redovisats för den fackliga samverkansgruppen. Justeringar i programmet pågår.

Nämndmål:

Nämndens verksamheter har en god inomhusmiljö

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

I planeringen av ut- och nybyggnation arbetar nämnden förebyggande med risker för störningar i inomhusmiljön.

Buller, dålig luftkvalitet och luktstörningar ses över.

Skyddsronder genomförs.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Det påbörjade arbetet med att ta fram ett funktionsprogram för förskolelokaler ska slutföras under 2017.	2017-01-01	2017-12-31	
 God ljudnivå ska upprätthållas vid verksamheter med hjälp av ex bordsskivor med ljuddämpande ytskikt, möbeltassar, bullerdämpande mattor, ljuddämpande väggfärg, takabsorbenter och skärmar.	2017-01-01	2019-12-31	
 Kontinuerlig uppföljning av aktuella ventilationskontroller (OVK) som utförs av fastighetsägaren för att säkerställa att förskolorna har en god luftkvalitet inomhus.	2017-01-01	2017-12-31	
 Skyddsronder med en uppföljande rond genomförs.	2017-01-01	2017-12-31	
 Vid om- och nybyggnation ska förvaltningen arbeta för att uppnå så god ljus- och ljudmiljö som möjligt.	2017-01-01	2019-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål samt mål för verksamhetsområdena. Förvaltningens bedömning är att inriktningsmålet uppfylls.

Kommunfullmäktiges mål *"Stockholm är en världsledande kunskapsregion"* uppfylls.

Förvaltningens verksamheter har under perioden tagit emot studenter för verksamhetsförlagd praktik.

Som en del i framtagandet av en handlingsplan för att öka andelen förskollärare har förvaltningen samverkat med OpenLab kring en del av underlaget.

Avdelning egen regi har fått ett hedersomnämmande för sin satsning på lärandemiljön för studenter. Priset delas ut av KI och kallas KLOK-priset. Avdelningen har också beviljats projektmedel för att tillsammans med akademier utveckla världens första så kallade "Verklighetslabb" för äldreomsorg på Stureby vård och omsorgsboende.

Kommunfullmäktiges mål *"Stockholm är en företagsvänlig stad"* uppfylls.

Förvaltningen har under perioden genomfört ett företagarevent med företagare från stadsdelsområdet, som bland annat fick information om Stockholms Invests roll och stöd till företag.

Kommunfullmäktiges mål *"Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva"* uppfylls delvis.

Antalet hushåll som har försörjningsstöd minskar. Mest minskar gruppen unga vuxna 18-29 år. De som blir kvar i bidragsberoende har i regel en komplex problematik.

Det är en stor utmaning att hitta arbetsplatser med meningsfulla arbetsuppgifter för att öka antalet arbetstillfällen inom staden.

Kommunfullmäktiges mål *"I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet"* uppfylls.

Förvaltningen har arbetat kontinuerligt med att erbjuda kompetensutveckling för att utveckla verksamheterna och för högre måluppfyllnad.

Utbildningar, nätverksträffar, work-shops med mera har hållits för att fortsätta kompetensutvecklingen avseende jämställdhetsfrågor.

Kommunfullmäktiges mål *"Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar"* uppfylls.

Förvaltningen redovisar inte någon avvikelse mot budget.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls.

Förvaltningens verksamheter har under perioden tagit emot studenter för verksamhetsförlagd praktik.

Förvaltningen har samarbetat med OpenLab kring att ta fram en handlingsplan för att öka andelen förskollärare.

Försörjningsstödet har samarbetat med Linnéuniversitetet kring bland annat om brukare förstår sin planering och vad de tycker om arbetet med Globenmodellen.

Förvaltningen har under perioden anställt en praktiksamordnare för att på deltid samordna och utveckla mottagandet av socionompraktikanter. Detta är också en del av handlingsplanen för en förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndsbedömare.

För att bättre kunna handleda studenter från högskolan har 19 fysioterapeuter, arbetsterapeuter och sjuksköterskor påbörjat en webbaserad handledarutbildning på 7,5 högskolepoäng, på distans.

Avdelning egen regi har fått ett hedersomnämmande för sin satsning på lärandemiljön för studenter. Priset delas ut av KI och kallas KLOK-priset. Avdelningen har också beviljats fem miljoner kronor från Vinova för att tillsammans med bland annat akademier utveckla världens första så kallade "Verklighetslabb" för äldreomsorg, på Stureby vård och omsorgsboende.

Nämndmål:

Förvaltningen vidareutvecklar samverkan med högskolor och universitet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Samverkan sker med högskolor och universitet.

Verksamheterna utvecklas utifrån forskning och evidensbaserade metoder.

Analys

Förvaltningens förskolor har tagit emot cirka 50 studenter för sin verksamhetsförlagda utbildning. Av dem är 26 stycken barnskötare som går den erfarenhetsbaserade förskollärarytbildningen. Samarbetet med OpenLab kring framtagandet av en handlingsplan för att öka andelen förskollärare fortsätter med att bearbeta idéer och förslag som framkommit.

Forskare från Linnéuniversitetet har intervjuat brukare kring vad de tycker om sin förändringsplan, om de förstår sin planering och vad de tycker om arbetet med Globenmodellen. Rapporten blir klar i slutet av året.

I maj deltog 50 hälso- och sjukvårdspersonal i workshop om arbete i multiprofessionella team. Workshopen genomfördes tillsammans med läkarorganisationen för särskilda boendeformer.

Två av förvaltningens vård- och omsorgsboenden har inlett samverkan med Kungsholmens västra gymnasium för att erbjuda praktikplatser för gymnasiestuderande inom vård- och omsorgsprogrammet.

Avdelning egen regis samarbete med akademier, stadens fastighetsbolag, vårdföretag, pensionärsföreningar, Regionala FOU- center med mera kring att utveckla ett "Verklighetslabb" för äldreomsorg syftar till att utveckla kärnverksamheten och främja trygghet, värdighet, delaktighet, aktivitet samt sociala relationer.

Stureby vård- och omsorgsboende har under perioden tagit emot studiebesök med representanter från högskola, kommunala tjänstemän samt ett vård- och omsorgsboende från Eskilstuna för att utbyta erfarenheter kring att utveckla samarbete mellan akademi och praktik. Ett studiebesök från Japan, bestående av pensionärer som var intresserade av svensk äldreomsorg, togs emot i maj.

Avdelning egen regi har fått ett hedersomnämmande för sin satsning på lärandemiljön för studenter. Priset delas ut av KI och kallas KLOK-priset.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal högskolestudenter som bereds praktik och/eller utbildning inom förvaltningen.				161		270		2017

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls.

Förvaltningen genomförde under maj ett företagarevent med företagare från stadsdelsområdet som fick kunskap om Stockholms Invests roll och stöd till företag. Företagargrupperna i Stockholm, FGS, beskrev möjligheten med att bilda företagsgrupper för att gemensamt kunna driva frågor och planerade stadsbyggnadsprojekt visades.

Kontakt har tagits med Stockholm Invest för att diskutera uppdrag, roller och stöd till förvaltningen i näringslivsfrågor.

Nämndmål:

Företag väljer att etablera sig i Enskede-Årsta-Vantör

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningen har ett gott samarbete med Stockholm Business Region och de företagareföreningar samt privata utförare som finns i stadsdelsområdet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska stötta utvecklingen av Högdalens energi- och miljökluster.	2016-01-01	2017-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska under året bjuda in Rågsveds centrumägare till ett närmare samarbete om utvecklingen i Rågsveds centrum samt närområdet	2017-01-01	2017-12-31	
 Kartlägga lokala näringslivets förutsättningar och analys av utvecklingsbehov	2017-01-01	2017-12-31	
 Undersökning av utvecklingsbehoven i företagarråderna i Högdalen, Snösåtra och Årstafålet	2017-01-01	2017-12-31	
 Utveckla former för det lokala företagarrådet	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls delvis.

Fler personer blir självförsörjande och antalet hushåll som har försörjningsstöd minskar. Den goda konjunkturen på arbetsmarknaden och samarbetet med Jobbtorg innebär att personer som står nära arbetsmarknaden har förhållandevis korta bidragstider. Den grupp som minskar mest är unga vuxna, 18-29 år. De som blir kvar i bidragsberoende har i regel en komplex problematik som försvårar vägen till självförsörjning. Svårast har kvinnor att komma ur ett långvarigt bidragsberoende. Trots förbättrade resultat ser inte målet gällande personer med långvarigt bidragsberoende ut att uppnås under året.

En planering har gjorts för att tillsammans med Arbetsförmedlingen, Jobbtorg och Farsta samt Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar ansöka om projektmedel från samordningsförbundet FINSAM, för att bland annat bilda ett multikompetens team som snabbare ska hitta vägar mot självförsörjning för personer som står långt från arbetsmarknaden.

Av de som haft visstidsanställning under perioden, så kallade Stockholmsjobb, har bland annat två "stadsdelsmammor" börjar sitt arbete med att ge samhällsinformation i sitt närområde. En uppföljning av de som haft Stockholmsjobb under 2015 och 2016 visar att av 30 personer är 22 inte längre aktuella inom förvaltningen, sex har försörjningsstöd och två har fått förnyat Stockholmsjobb.

Förvaltningen verkar för att öka antalet arbetsplatser för feriearbeten och Stockholmsjobb. Det är en stor utmaning att hitta arbetsplatser med meningsfulla arbetsuppgifter. Under sommaren har 1 288 ungdomar erbjudits arbete och 1 106 ungdomar har haft arbete. Sammanlagt har det erbjudits 1 138 arbetstillfällen. Bland annat har tio feriearbetare arbetat med 124-festivalen i Rågsved, cirka 300 har arbetat inom barnomsorgsverksamheter och drygt 200 har arbetat inom äldreomsorgen. Det har inte varit möjligt att uppfylla målet avseende sommarjobb utan arbetstillfällen behöver spridas ut under även höst- och jullov, för att kunna säkerställa god kvalitet och nå målet. Ett fortsatt aktivt arbete krävs för att öka antalet arbetstillfällen inom staden, vilket förutsätter god samverkan med fackförvaltningar och bolag.

Kartläggningen av hushåll i Rågsved som har försörjningsstöd, inom arbetet med LUP, har genomförts. I korthet visar kartläggningen bland annat att många aktuella hushåll utgörs av

kvinnor med bristande kunskaper i svenska och ingen eller svag anknytning till arbetsmarknaden. 317 av hushållen har barn. Resultat och analys ska utgöra grund för åtgärder i samarbete med Arbetsmarknadsförvaltningen.

Förvaltningens platser offentligt skyddat arbete (OSA) har varit tillsatta under perioden. Av de åtta som avslutats under perioden har fem fått egen försörjning, fyra genom arbete och en genom aktivitetsersättning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen 	2,09 %	1,95 %	2,06 %	2,2 %	2 %	2 %	1,7 %	Tertial 2 2017
Analys Värdet är en förbättring sedan T1 och prognosen är att målet uppnås under året.								
  Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare 	1,44 %	1,39 %	1,5 %	1,48 %	1,35 %	1,1 %	1,1 %	Tertial 2 2017
Analys Andelen minskar och är en förbättring sedan tidigare mätningar. Minskningen ses bland män.								
  Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb 	43 st	16 st	27 st	43 st	58 st	58 st	850 st	Tertial 2 2017
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar 	25 st	9 st	16 st	16 st	30 st	14 st	500 st	Tertial 2 2017
  Antal tillhandahållna platser för sommarjobb				975		1 250 st	8 500 st	2017
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	71			70	85	85 st	900 st	Tertial 2 2017
  Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi 				934 st		1 250 st	8 500 st	2017
Analys Ytterligare cirka 150 ungdomar kommer att få arbete under höst- och jullov och målet beräknas uppnås på årsbasis.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden stärka arbetet med kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden för att öka delaktigheten och den ekonomiska jämställdheten i staden.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Kvinnor och män som bor i Enskede-Årsta-Vantör ska vara eller bli självförsörjande

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Antal hushåll som uppbär försörjningsstöd minskar.

Analys

Rågsved Community Centers (RCC) har under perioden drivit sin verksamhet i tillfälliga lokaler vilket lett till färre besökare. RCC under perioden arbetat med att förstärka sin marknadsföring och genomfört en riktad kvällsaktivitet för enbart kvinnor, där åtta kvinnor deltog. Fyra av dem fortsatte sedan kontakten med RCC, några lotsades vidare till Jobbtorg och några fick stöd med CV-skrivning samt intervju träning. De kvinnor som fått hjälp av RCC har ofta en kort arbetslöshetsperiod bakom sig medan männen oftare varit arbetslösa ett halvår eller längre.

Av hushållen som får försörjningsstöd är cirka 47 % ensamstående kvinnor, 40 % ensamstående män och resterande, cirka 13 %, är par. Ungefär hälften av de aktuella ärendena, cirka 700 ärenden, är så kallade rehabärenden, det vill säga personer som står långt från arbetsmarknaden och som haft försörjningsstöd under en längre tid.

Under sommaren har 12 ensamkommande ungdomar, som går i gymnasiet och fyllt 18 år, sökt försörjningsstöd. Under hösten kommer uppföljning göras av om ärendena ökar från den gruppen.

Rutinerna till Jobbstart har ändrats som ett resultat av uppföljningen av Globenmodellen. Brukare kan nu direkt remitteras till en arbetsförmågebedömning på Jobbstart, i stället för att först gå via Jobbtorg. Detta innebär snabbare handläggning och en bättre planering när personen kommer till Jobbtorg efter bedömning av arbetsförmågan.

I samarbetet med missbruksvården har ett antal personer som är aktuella inom båda verksamheterna valts ut och arbetet fortsätter med att runt dessa skapa rutiner tillsammans med Jobbtorg.

Det är för tidigt att dra några större generella slutsatser av arbetet med Globenmodellen. Många av de brukare som prioriterats i arbetet har en komplicerad problematik och har varit aktuella på försörjningsstöd sedan många år. Av de 115 ärenden som hittills prioriterats i arbetet har 26 blivit självförsörjande under 2016 fram till maj 2017. Utfallet vid tertialrapport 2 beräknas till 23 %, indikatorn ska redovisas vid VB och årsmålet är 28 %. Arbetet pågår med att implementera Globenmodellen även i nya ärenden och ärenden som står närmare arbetsmarknaden. Varje socialsekreterare ska välja ut ett antal ärenden att prioritera i arbetet.

Målet med att hälften av alla OSA-platser ska gå till kvinnor ser inte ut att kunna uppfyllas under året. Vid tertial 2 har 39 % av platserna gått till kvinnor. Åtgärder pågår i form av information om möjligheten för kvinnor att få en OSA-anställning och inventering av kvinnor som uppfyller kriterierna för en anställning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel kvinnor med OSA-anställning	39 %			39 %		50 %		2017
Analys								
För att utjämna skillnaderna mellan antalet kvinnor och män som har OSA-anställning arbetar verksamheten med att informera och inventera hos handläggare och samverkansparter om det finns kvinnor som kan bli aktuella för OSA-anställning.								
 Andel män med OSA-anställning	61 %			61 %		50 %		2017
 ♀ Andel personer inom processtödet som blir självförsörjande						28 %		2017
 ♀ Andel personer inom processtödet som har en förändringsplan.	54,78 %	54,35 %	80,43 %		50 %	50 %		Tertial 2 2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Anställa medborgarvårdare i socialt utsatta områden	2017-01-01	2017-12-31	
 Kartlägga gruppen personer som har försörjningsstöd i Rågsved	2017-01-01	2017-12-31	
 Om möjligt bidra till att arbetsintegrerade sociala företag bildas	2017-01-01	2017-12-31	
 Ökat mottagande av feriearbetare på skollov	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls.

Förvaltningen har satsat på kompetensutveckling såsom Signs of safety och MI (motiverande samtal) där löpande kompetensutveckling sker inom både myndighetsutövning och utförarverksamheter samt utbildning av nya medarbetare.

Utbildningar, nätverksträffar, work-shops med mera har hållits för att fortsätta kompetensutvecklingen avseende jämställdhetsfrågor.

Förvaltningens kompetensutveckling för chefer, såsom rehabilitering, MindView, introduktion för nyanställda och jobba-i-stan kurser har genomförts under perioden.

Nämndmål:

Medarbetarna i förvaltningen erbjuds möjlighet till kompetensutveckling

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

All tillsvidareanställd personal har adekvat utbildning för sin tjänst.

Kompetensutveckling och möjliga karriärvägar erbjuds i förvaltningen.

Analys

Förvaltningens kompetensutveckling av personal har under perioden bland annat omfattat satsningar på nya medarbetare, såsom utbildning i autism, ADHD, demens, våld i nära relationer, bemötande, juridiska frågor och jämställdhetsutbildningar med mera.

Förvaltningens handlingsplan för att öka andelen förskollärare har färdigställts under perioden. Handlingsplanen syftar båda till att rekrytera och behålla medarbetare, till exempel genom att höja kvalitén och likvärdigheten i förskolorna. Medarbetare uppmuntras också fortsatt att söka till barnskötarutbildning och förskollärarytutbildning.

Ett förbättringsteam med medarbetare från flera enheter inom Individ och familjeomsorgen vuxna har arbetat med frågor kring brukardialog, information med mera och kommer att fortsätta det arbetet under hösten

Medarbetare är med och utvecklar projekt inom staden, såsom IB (Initial bedömning) och FIA (Förutsättningar inför arbete), digital förnyelse samt modernisering av sociala system inom socialtjänsten.

Skyddsombud får inbjudan till den återkommande utbildningen med inriktning mot tidiga insatser, förebyggande hälsoarbete och vikten av att göra rehabiliteringsutredningar för snabb återgång i arbete. Denna utbildning har genomförts flera gånger under vårterminen och den är gemensam för skyddsombud samt chefer.

Under våren 2017 har 24 skyddsombud och chefer tillsammans gått grundutbildning i rehabilitering "från Risk till Frisk" och 26 skyddsombud samt chefer har gått fortsättningsutbildningen.

Ett utvecklingsområde som framkommit är att hitta former för att återkoppla från föreläsningar eller utbildningar, till varandra i arbetsgrupperna, för att fler ska kunna ta del av kunskaperna.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls.

Prognosen visar ett underskott om 11,1 mnkr före resultatöverföringar och efter

resultatöverföringar prognostiseras ingen avvikelse mot budget. Totalt för året prognostiseras nettokostnaderna till 2 301,9 mnkr. För kostnaderna prognostiseras totalt 2 844,7 mnkr och för intäkterna 542,8 mnkr.

Resultatenheterna prognostiserar underskott och beräknar att använda 11,1 mnkr ur resultatfonderna. Underskotten för resultatenheterna beror i huvudsak på minskad beläggning inom hemtjänst, vård och omsorgsboende samt färre inskrivna barn i förskolan än beräknat under hösten.

Prognosen bygger på ett periodiserat utfall till och med april 2017, prognos för kostnader och intäkter för resten av året samt prognos för årets budgetjusteringar och prestationsförändringar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %			99,89 %		100 %	100 %	Tertial 2 2017
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100,5 %			99,5 %		100 %	100 %	Tertial 2 2017
  Nämndens prognossäkerhet T2				0 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2017
Analys Rapporteras i samband med bokslutet.								

Nämndmål:

Nämndens resurser utnyttjas effektivt

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Verksamheten bedrivs inom budgetramen.

Befintliga resurser används optimalt och invånarna får största möjliga nytta för sina skattepengar.

Analys

För att öka kunskap och ge stöd i arbetet med intern kontroll och risk- och väsentlighetsanalyser har förvaltningen erbjudit workshops till enhetschefer under våren. På workshoparna har chefer haft möjlighet att arbeta och få konkret hjälp med sina dokument.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål samt mål för verksamhetsområdena. Förvaltningens bedömning är att inriktningsmålet uppfylls delvis.

Kommunfullmäktiges mål *"Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika"*, uppfylls.

Alla enheter har individbaserad statistik uppdelad på kvinnor och män. Nämndmålet att 50 % av alla indikatorer är uppdelade på kön beräknas uppnås under året. Flera enheter har påbörjat och några har genomfört jämställdhetsanalyser av olika verksamhetsprocesser.

Kommunfullmäktiges mål *"Stockholm är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor"*, uppfylls delvis.

Utifrån handlingsplanen för en förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare finns bland annat mentorer för nyanställda. Regelbundna uppföljningar görs av ärenden och ärendemängd.

Förvaltningens sjukfrånvaro minskar. Mest minskar sjukfrånvaron inom Individ och familjeomsorgen barn och unga och Avdelning egen regi.

Kommunfullmäktiges mål *"Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fri från diskriminering"*, uppfylls.

Förvaltningen har under perioden erbjudit flera feriejobb som haft gemensamt att det stärker ungas organisering, såsom feriejobben med att anordna 124 festivalen i Rågsved och feriejobben med jämställdhets- och trygghetsfrågor.

Erfarenheten från den samtalsgrupp som ungdomsmottagningen haft för transpersoner är att de framförallt vill lära känna andra transpersoner och få ta del av kunskap av personer som gjort könskorrigering. Framtida grupper kommer att anpassas efter det.

Medarbetare som arbetar med missbruksfrågor har avslutat stadens utbildning i HBTQ och normkritik och utformar nu en handlingsplan för HBTQ-diplomering.

Samarbetet med Kontigo kring observationer av bemötande av brukare har gett värdefulla kunskaper att arbeta vidare med.

Kommunfullmäktiges mål *"Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention"*, uppfylls.

Flera förskolor har använt sig av böcker och annat material i arbetet med konventionen om barnets rättigheter.

Förvaltningen under perioden gjort en kartläggning av enhetscheferas kunskaper om barnkonventionen och barns rättigheter.

Barn- och ungdomsvården följer upp att barn och ungdomar som har insatser är delaktiga i uppföljningar.

Fullmäktiges mål *"Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld"*, uppfylls.

Färre personer har sökt stöd och hjälp hos förvaltningen på grund av våld i nära relation jämfört med samma period förra året.

En forskare har under året gjorts en utvärdering av Relationsvårdscentrum Sydost (RVCS) genom att intervjua brukare. Resultaten är under bearbetning.

Kommunfullmäktiges mål "*Stockholm är en tillgänglig stad för alla*", uppfylls.

Förvaltningens arbete med anhörigstöd har under perioden omfattat bland annat enskilda samtal, utbildning av anhörigombud och Navigeringskurs för anhöriga.

Brukare inom omsorgsverksamheter har tillsammans med personal deltagit som funktionärer vid Stockholms maraton.

Kommunfullmäktiges mål "*Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande*", uppfylls.

Under våren anställdes en inkluderingslots med uppdraget att bland annat vara länken till nyanlända och utbilda/handleda "stadsdelsmammor". Två "stadsdelsmammor" började sitt arbete under sommaren. Medborgarkontoret öppnade under sommaren och har två samhällsvägledare anställda.

Kommunfullmäktiges mål "*Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning*" uppfylls.

Under perioden har förvaltningen inte gjort några upphandlingar där det varit relevant att ställa krav utifrån miljöhänsyn och sociala hänsyn.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls.

Enskede Årsta Vantörs stadsdelsförvaltning deltar, som en av tolv stadsdelsförvaltningar/kommuner, i "Modellkommuner" via Sveriges kommuner och landsting (SKL). Fokus är systematiskt lärande, lära in och lära ut kunskap och erfarenhet i arbetet med jämställdhetsintegrering. Lärandet tas tillvara i respektive organisation genom att förbättringsarbeten genomförs, sprids och följs upp på hemmaplan. Resultaten följs upp i respektive kommuners ordinarie verksamhetsuppföljning.

Arbetet med jämställdhetsintegrering pågår inom alla förvaltningens verksamheter, styrkedjan ses över och jämställdhet finns med på alla nivåer i verksamhetsplanerna. En modell för jämställdhetsintegrering implementeras i hela organisationen.

Alla enheter redovisar könsuppdelad statistik. Nämndmålet gällande att 50 % av indikatorerna är uppdelade på kön beräknas uppnås under året.

Flera enheter har under perioden påbörjat och genomfört jämställdhetsanalyser med stöd SKL:s analysmodell sjuan (sjuan) för att uppmärksamma eventuella ojämsställda mönster. Analyser visar att utveckling skett när det gäller jämställt bemötande.

Inom förvaltningen erbjuds strategiska chefsnätverk för att stärka enhetschefernas roll att styra och leda jämställdhetsintegrering på enhetsnivå.

En könsuppdelad analys av kostnaderna har genomförts inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Nämnden ska etablera rutiner för jämställdhetsanalyser i enlighet med programmet för ett jämställt Stockholm	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män får ett jämställt bemötande, en jämställd myndighetsutövning samt jämställt stöd och omsorg.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Medarbetarna känner till förvaltningens lokala handlingsplan för jämställdhet.

Alla verksamheter har individbaserad statistik och genomför könskonsekvens-jämställdhetsanalyser.

Målen uppnås med lika goda resultat för flickor och pojkar, kvinnor och män.

Analys

Några förskolor har fått sina verksamheter granskade av externa konsulter och uppmärksammat ojämställda mönster. Granskningen uppmärksammade även situationer där en utveckling skett av det jämställda bemötandet.

Några förskolor har också genomfört egna observationer av hur flickor och pojkar uppmärksammas samt bekräftats, där skillnader i förhållningssätt och bemötande uppmärksammades.

Två förskoleenheter har använt sjuan för att uppmärksamma eventuella ojämställda mönster. Analyserna visade bland annat på ojämställt förhållningssätt vid påklädning av barnen och att det finns ett behov av vidare att studera påklädningssituationer för att ta reda på om det är ett mönster.

För att ge hemmavarande pappor en social mötesplats och stöd i föräldraskapet har öppna förskolan arbetat för att bättre nå samt inkludera pappor i sin verksamhet. Andelen pappor har ökat på flera öppna förskolor.

Inom fritidsverksamheten har personalen utifrån Machofabrikens material och metod lett en samtalsgrupp bestående av sex flickor.

Inom individ och familjeomsorgen barn och unga visar uppföljningar att det inkommer fler ansökningar och inleds fler utredningar avseende pojkar än flickor. Avdelningens aktuella ärenden gäller cirka 60 % pojkar och 40 % flickor. När det gäller kostnader för externa placeringar kan ingen skillnad ses beroende på kön, utan det förefaller mer handla om problematik. Uppföljningen fortsätter.

Familjerätten har granskat utredningar rörande vårdnad, boende och umgänge. Analysen visar på en tendens att olika frågor ställs till män respektive kvinnor. Enheten kommer under hösten

att följa upp granskningen och vid behov ta fram åtgärder.

En jämställdhetsintegrering av Globenmodellen har påbörjats. Statistik ska kunna tas fram avseende hur kvinnor och män handläggs. För närvarande följs bland annat upp hur barnens situation dokumenteras, för kvinnor respektive män, och om fritidsaktiviteter beviljas på lika villkor för flickor och pojkar. Färre kvinnor än män blir självförsörjande. En fråga utifrån det är om insatserna som erbjuds fungerar bättre för män.

Sjuan har använts för att bland annat pröva om handläggarna inom missbruksvården i samma omfattning frågar båda könen om eventuellt föräldraskap. Arbetet har lett till att utredningarna blivit tydligare både vad gäller föräldraskapet och barnperspektivet. En analys med stöd av sjuan pågår för att genomlysas arbetet med bostadslösa. Arbetet fortsätter med sammanställning av statistik och analysdiskussion. En mall för att få struktur på ärendedragningar, bland annat utifrån jämställdhetsperspektiv, har tagits fram.

Inom Beställarenheten för funktionsnedsättning och socialpsykiatri analyseras om enheten ger kvinnor och män insatser på lika villkor. En granskning av det faktiska utfallet gällande kostnader för insatser visar att mäns insatser i genomsnitt är dyrare än kvinnors. Analys av anledningen till detta kommer genomföras.

Inom Beställarenheten för äldre har ett nytt arbetssätt införts för att säkerställa en jämställd biståndsbedömning. Arbetssättet innebär att man utgår från en checklista för kartläggning och bedömning. För att öka medvetenheten och utveckla enhetens jämställdhetsanalyser har en satsning gjorts under perioden med kompetenspåfyllnad för biståndshandläggarna.

Inom Avdelning egen regi har en analys genomförts som visar att män i mindre utsträckning kommer till aktiviteter som syftar till att öka välbefinnande. Ett arbete pågår kring att se över vilka aktiviteter som erbjuds, hur äldre brukare lockas till aktiviteter och vilket bemötande som ges till kvinnor respektive män. En jämställdhetsanalys har gjorts inom Vantörs kommunala hemtjänst kring varför kvinnor var mer nöjda över måltidssituationerna än män, genom att intervjua kvinnor och män. Alla uppgav att om kontaktmannen gav måltidshjälpen eller om man sedan tidigare kände personalen som utförde hjälpen spelade stor roll för nöjdheten och att den avgörande faktorn, oavsett om det var kvinnor eller män, var om maten serverades på ett aptitligt sätt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel enheter som arbetar med myndighetsutövning som har en checklista för jämställda beslut.						75 %		2017
 Andel könsuppdelade indikatorer av samtliga indikatorer						50 %		2017
 Andelen enheter som har individbaserad statistik uppdelat på kvinnor och män	100 %				100 %	100 %		Tertial 2 2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla enheter har jämställdhet som en punkt på dagordningen på APT eller forum med liknande mötesfrekvens.	2017-01-01	2017-12-31	
 Förvaltningen arrangerar en spridningskonferens med kollegialt lärande tillsammans med Skarpnäck och Farsta stadsdelsförvaltningar.	2017-01-01	2017-12-31	
 Förvaltningen ska utreda om det finns möjlighet att tillsammans med Kulturförvaltningen och Stadsarkivet utveckla ett koncept för jämställdhetsvandringar i stadsdelsområdet.	2017-01-01	2017-12-31	
 Förvaltningen utreder möjligheterna till jämställdhetsbudgetering.	2017-01-01	2017-12-31	
 Verksamheterna genomför könskonsekvensanalyser utifrån den individbaserade statistik som tas fram.	2017-04-03	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls delvis.

Förvaltningens resultat i medarbetarundersökningen är oförändrat jämfört med föregående mätning för index Bra arbetsgivare och psykosocial miljö. Resultatet är något förbättrat för delindexen Jämställdhet och att Rekommendera arbetsplatsen. Förvaltningen har högre delindex jämfört med övriga stadsdelsförvaltningar när det gäller att Rekommendera arbetsplatsen.

Förvaltningen har under perioden gjort stora satsningar på kompetensutveckling av medarbetare.

Utifrån handlingsplanen för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare har förvaltningen arbetat med regelbundna uppföljningar av ärenden och ärendemängd. Det finns också mentorer för nyanställda, vid mer komplexa ärenden.

Arbetet med att sänka och förebygga sjukskrivningar pågår på alla avdelningar. Cheferna får konsultativt stöd av HR-konsulterna i handledningen av rehabiliteringsärenden.

Förvaltningens sjukfrånvaro har minskat. Mest har sjukfrånvaron minskat på Avdelning egen regi och Individ och familjeomsorgen barn och unga. Satsningen på en extra HR-resurs inom Avdelning egen regi ser ut att ha gett bra resultat.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 						83	83	2017
  Index Bra arbetsgivare 						82	fastställd s 2017	2017
  Index Psykosocial arbetsmiljö						78	fastställd s 2017	2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
♀								
♠ Sjukfrånvaro	8,7 %	5,7 %	9,3 %	8,8 %	8,6 %	7,5 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2017
♀								
Analys								
Den totala sjukfrånvaron har minskat i stadsdelsförvaltningen från 8,9 % till 8,7 %. Kvinnornas sjukfrånvaro har minskat från 9,5 % till 9,3 % medan männens ligger kvar på 5,7 %.								
♠ Sjukfrånvaro dag 1-14	2,44 %	2,02 %	2,52 %	2,4 %	2,35 %	2,3 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2017
♀								
Analys								
Den korta sjukfrånvaron har legat på ungefär samma nivå under året. Prognosen 2,35 % räknar förvaltningen med att uppnå genom att avsätta resurser och friskvårdssatsningar, med mera.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Nämnden ska ta fram kompetensförsörjningsplaner på 3-5 års sikt med aktiviteter för innevarande år. Kommunstyrelsen ska utifrån nämndernas underlag tillsammans med berörda nämnder ta fram en strategi för den framtida kompetensförsörjningen i staden, med särskilt fokus på välfärdsyrken.	2017-01-01	2017-12-31	
 Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna kartlägga aktuella utbildningsnivåer bland anställda inom LSS-verksamheter.	2017-01-01	2017-12-31	
 Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska intensifiera arbetet med att skapa trygga anställningar och goda arbetsvillkor genom att minimera användningen av allmänna visstidsanställningar i yrkeskategorier där denna anställningsform är frekvent.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Nämndens arbetsplatser har goda arbetsvillkor

♠ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Efterfrågade medarbetare kan rekryteras och behållas.

Frisknärvaron är hög och medarbetare samt chefer trivs på arbetsplatsen.

Goda resultat uppnås i medarbetarundersökningen, den psykosociala skyddsronen och i relevanta brukarundersökningar.

Analys

Attraktiv arbetsgivare

Förvaltningen har under perioden gjort stora satsningar på kompetensutveckling. Medarbetare har även fått möjlighet och tid till reflektion samt deltagit i olika former av nätverk för

kollegialt lärande.

Frågor kring närvaro av arbetsledning har varit aktuell under perioden, delvis beroende på många nya medarbetare. Frågor som också varit aktuella är medarbetarnas motivation, upplevelse av styrning, kommunikation, medarbetarnas förväntningar på sig själva, arbetsbelastning. För trivsel och hälsa har under perioden ordnat pausgympa, fika, filmkväll och några medarbetare var med och sprang Blodomloppet i juni.

Som ett led i att skapa samsyn, gemensam riktning och vara attraktiv som arbetsgivare har Avdelning egen regis ledningsgrupp, med utgångspunkt ur stadens vision, arbetat fram långsiktiga och övergripande mål för verksamheterna.

Resultat och analys medarbetarundersökning

Förvaltningens resultat i medarbetarundersökningen är oförändrat jämfört med föregående mätning 2015 för index Bra arbetsgivare och psykosocial miljö. De tre delindexen är Jämställdhet, Attraktiv arbetsgivare och Rekommendera arbetsplatsen

Resultatet visar att förvaltningen ligger något lägre jämfört med övriga stadsdelsförvaltningar. Delindexen Jämställdhet och att Rekommendera arbetsplatsen har ökat något och förvaltningen har högre delindex jämfört med övriga förvaltningar när det gäller att Rekommendera arbetsplatsen. Delindex Attraktiv arbetsgivare har gått ner och där ligger förvaltningen lägre än övriga stadsdelsförvaltningar.

Åtgärder

Ett arbete med att ta fram kompetensförsörjningsplaner för 3 och 5 år har påbörjats. I arbetet ingår följande aktiviteter:

- Förvaltningens vision och fokusområden ska tydliggöras och kommuniceras externt på ett effektivt och enhetligt sätt.
- Förvaltningens chefer erbjuds två utbildningar i rekrytering, Workshops arrangeras i vissa delar av rekryteringsprocessen .
- Introduktionsprogrammet för nyanställda justeras och moderniseras under 2017.

Rehabilitering/sjukskrivning

Arbetet med att skapa en friskvårdande kultur har fortsatt under perioden genom att erbjuda friskvårdssubventioner genom friskvårdsportalen, friskvårdstimma eller friskvårdsaktiviteter.

Under våren har ett utvecklingsprogram i medarbetarskap, ”Att leda sig själv” genomförts inom Avdelning egen regi. 30 medarbetare har gått programmet, som är en satsning för att se om det kan vara ett bra verktyg för att öka frisknärvaron och därmed sänka sjukfrånvaron. Fokus är att ge medarbetarna inspiration och verktyg för att använda mer av sin potential samt på så sätt kunna bidra till gott samarbetsklimat och lättare kunna klara av balansen mellan arbete samt fritid. Den utvärdering som gjorts visar att deltagarna fått större förståelse för sina kollegor och allas olikheter, att det gett dem nytt sätt att tänka för att bli en medarbetare som ser framåt samt att de blivit bättre på att lyssna och kommunicera. Uppföljningen visar även att medarbetarna fått en ökad känsla av tillhörighet i sin arbetsgrupp.

Under 2017 har förvaltningens sjukfrånvaro minskat från 8,9 % till 8,7 %. Det är ett trendbrott då frånvaron tidigare ökat sedan 2014. Korttidssjukfrånvaron har minskat för kvinnorna men inte för männen. Männen sjukfrånvaro ligger oförändrat på 5,7 % medan

kvinnornas sjunkit något och ligger på 9,3%.

Fem av åtta avdelningar har sänkt sin sjukfrånvaro under 2017. Sjukfrånvaron varierar dock mellan de olika enheterna. Avdelning egen regi och Individ och familjeomsorgen barn och unga, har minskat sjukfrånvaron mest.

Introduktion

En arbetsgrupp har förvaltningsledningens uppdrag att ge förslag på hur förvaltningens introduktion av nyanställda kan utvecklas. Arbetsgruppen följer också framtagandet av ett stadsgemensamt digitalt introduktionsmaterial som lanserats under perioden.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Den förvaltningsövergripande samarbetsytan för introduktion, på intranätet, aktualiseras och fullföljs.	2017-01-01	2017-12-31	
 Den lokala samverkansöverenskommelsen revideras.	2017-01-01	2017-12-31	
 Handlingsplanerna för att förbättra arbetsmiljön för socialsekreterare och biståndsbedömare följs upp och det medarbetarnas stödet utvärderas.	2017-01-01	2017-12-31	
 Kompetensbaserad rekrytering används som metod vid all rekrytering.	2017-01-01	2017-12-31	
 Stadens nya personalpolicy tas upp på APT och förankras på alla enheter.	2017-01-01	2017-12-31	
 Systematisk uppföljning av sjukfrånvaro på enhets- och avdelningsnivå sker varje månad.	2017-01-01	2017-12-31	
 Verksamheterna har introduktionsprogram för nyanställda	2017-01-01	2017-12-31	
 Verksamheternas arbete med att införa Arbetsmiljöverkets nya föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö följs upp.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls.

Indikatorn gällande vårdnadshavare som upplevt att de diskriminerats i kontakt med förskolans verksamhet visar på ett förbättrat värde, 1 %. Målsättningen är att ingen ska känna sig diskriminerad.

Förvaltningen har under perioden erbjudit flera feriejobb som haft gemensamt att det stärker ungas organisering, såsom feriejobben med att anordna 124 festivalen i Rågsved och feriejobben med jämställdhets- och trygghetsfrågor.

Ungdomsmottagningen har under våren haft en samtalsgrupp för unga transpersoner.

Medarbetarna som arbetar med missbruksfrågor har under perioden avslutat stadens utbildning i HBTQ och normkritik och utformar nu en handlingsplan vars genomförande kommer att leda till att verksamheten får HBTQ-diplomering. Arbete pågår också med att ta

fram en gemensam värdegrund.

Försörjningsstödets arbete kring observationer av bemötande visar bland annat engagerade handläggare med god förmåga att skapa möten där besökare känner sig välkomna och får ett gott stöd. Man kan dock se att det finns skillnader i bemötandet gällande kön.

Enheterna inom Avdelning egen regi har i grupp arbetat med värdegrundsfrågor, mänskliga rättigheter och diskrimineringsgrunder. Exempelvis har medarbetare på gruppbovärdar reflekterat över bemötande och förhållningssätt genom workshops, metodhandledning samt speglade samtal.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel brukare i dagverksamhet för äldre som inte upplever diskriminering				86 %		100 %	Öka	2017
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering				85 %		100 %	Öka	2017
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering				87 %		100 %	Öka	2017
  Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan och familjedaghem				96 %		100 %	Öka	2017
Analys								
I årets förskoleundersökning uppgav 1 % av vårdnadshavarna att de upplevde att de har diskriminerats i kontakt med förskolans verksamhet jämfört med 2 % föregående år. Den upplevda diskrimineringen är jämt fördelad mellan förskoleområdena och eventuella åtgärder tas fram av varje förskoleenhet.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska etablera rutiner för att följa upp hbtq-personers upplevelser av verksamheternas utformning och bemötande i enlighet med hbtq-programmet i Stockholms stad	2017-01-01	2017-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska utbilda och säkerställa kompetens om rasism och diskriminering hos chefer och personal som möter invånare. Kommunstyrelsen ska bistå i detta arbete med utgångspunkt i ECCARS tiopunktsprogram	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Flickors och pojkars, kvinnors och mäns rätt till service, stöd, insatser och omsorg tillgodoses utifrån att de är lika värda samt har lika rättigheter.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Flickor och pojkar, kvinnor och män bemöts med respekt oavsett etnisk bakgrund samt ursprung, religion, funktionsvariation, ålder, sexuell läggning och könsidentitet.

Det stöd, omsorg och insatser som ges är fria från diskriminering.

Verksamheterna utarbetar metoder för att kartlägga och analysera diskriminering.

Verksamheterna ökar kunskaperna om antirasism och att arbeta icke-diskriminerande.

Analys

För att utveckla barnens förhållningssätt gentemot varandra, att lära dem att sätta sig in i andras perspektiv och sätta det i relation till sitt eget samt skapa en förståelse för att det finns olikheter använder förskolorna till exempel sagor och dilemma-berättelser. Det handlar även om att utveckla barnens demokratiska värderingar, barnen lär sig till exempel att fatta gemensamma beslut genom att rösta.

Ungdomsmottagningen har under perioden fördjupad sina kunskaper inom HBTQ-området. Bland annat har en kurator skrivit en uppsats i ämnet ”Transpersoner går i psykoterapi” under sin steg 2-utbildning.

Utvärderingen från den samtalsgrupp som Ungdomsmottagningen haft visade att det viktigaste för ungdomarna var att lära känna andra transpersoner och att ta del av kunskap från någon som genomgått hela processen för en könskorrigering. Utifrån den kunskapen kommer den grupp som startar under hösten fokusera mer på sociala inslag än juridik och biologi med mera.

Under sommaren har ungdomsmottagningen deltagit i Stockholm Pride ung för att bland annat presentera verksamheten och vad ungdomarna kan få hjälp med.

Inom Individ och familjeomsorgen vuxna håller ett förbättringsteam på att arbeta med frågor kring bemötande, brukardialog, information och kommunikation, bland annat utifrån att alla har rätt till begriplig information om sina rättigheter och skyldigheter samt vilket stöd och hjälp de kan få från förvaltningen.

Utbildningsatsningen om antirasism och normkritik har följts upp med två enkäter, en innan utbildningen genomfördes och en efter att utbildningen genomförts. Majoriteten av de som svarade tyckte att utbildningen ökade deras kunskaper inom området och att frågor kring bemötande måste hållas levande hela tiden. De flesta trodde att deras fördomar i någon mån påverkar deras bemötande av andra. Inom några enheter har man nu börjat med särskilda utbildningstillfällen för nyanställda för att prata om hur egna fördomar och känslor kan påverka besluten.

Försörjningsstödet samarbete med Kontigo kring observationer av bemötande har resulterat i en rapport. Fokus i observationerna har varit jämlikhet och jämställdhet. Rapporten visar engagerade handläggare med god förmåga att skapa möten där besökare känner sig välkomna och får ett gott stöd. Man kan dock se att det finns skillnader i bemötandet gällande kön. Till exempel kan man se att män får mer uppmärksamhet eller behandlas på ett mer följsamt och individualiserat sätt av handläggarna än kvinnor. Materialet från Kontigo kommer att användas för att medvetandegöra detta hos handläggarna och ta fram rutiner för att ha ett mer jämställt bemötande.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 För att höja medvetandet om olika funktionsvariationer ska enheterna fortlöpande föra dialog om dessa frågor, inklusive lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av funktionshinder. Det ska vara möjligt för personer med funktionsvariation att komma ifråga för arbete inom förvaltningen. Förvaltningen ska aktivt arbeta för att öka antalet anställda med funktionsvariation. Detta kan ske genom riktad annonsering och utformande av tjänster	2016-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls.

Flera förskolor har använt sig av böcker och annat material i arbetet med konventionen om barnets rättigheter. Ett resultat av det är att barnen diskuterar varandras behov, intressen och erbjuder hjälp. De kommer på lösningar genom kompromisser och förhandlingar.

Inom barn- och ungdomsvården har uppföljningar gjorts av om barn/ungdomar som har insatser är delaktiga i uppföljningen av de insatser de berörs av.

Förvaltningen under perioden gjort en kartläggning av enhetschefers kunskaper om barnkonventionen och barns rättigheter som ska utgöra grund för kompetensutveckling inom området.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska etablera rutiner för arbetet med barnkonsekvensanalyser och barnchecklistor i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad (4.4)	2017-01-01	2017-12-31	
  Nämnden ska etablera rutiner för arbetet med barns delaktighet och inflytande i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad (4.4)	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Flickors och pojkars rättigheter enligt FN:s barnkonvention respekteras i förvaltningens verksamheter.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Flickor och pojkar i förskolan är delaktiga samt har reellt inflytande på verksamhetens innehåll.

Flickors och pojkars åsikter samt behov ska särskilt beaktas vid utredning, genomförande och uppföljning av insatser som barnet berörs av.

Analys

Kartläggningen av enhetschefernas kunskaper om barnkonventionen och barns rättigheter visade dels att det finns flera goda exempel på hur barnets rättigheter bejakas i arbetet men också att det finns önskan om kompetensutveckling avseende barnkonventionen. Förvaltningen inväntar Stockholms stads handlingsprogram för barnets rättigheter och inflytande, inför vidare arbete.

Flickor och pojkar som varit aktuella för utredning inom barn- och ungdomsvården, och beviljas insats, ska i möjligaste mån vara delaktiga i uppföljningen av de insatser de berörs av. Granskning som gjorts under våren visar att i 67 % av ärendena deltog barn/ungdomar i uppföljningen. Sex barn/ungdomar ville inte vara med eller var för unga för att delta.

En självskattningssenkät har under perioden utformats på öppenvården för att mäta känslan av självständighet och sammanhang hos ungdomar som är aktuella där.

Bedömningen är att barnkonsekvensanalyser kommer att göras i alla utredningar vid årets slut. Barnkonsekvensanalyser innebär att i alla utredningar ska det i analysen framgå hur situationen påverkar barnet både på kort och lång sikt, om inget i situationen förändras. Likaså ska analys göras vid alla beslut som rör barnet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Barnkonsekvensanalys genomförs i barnutredningar.	95,24 %	97,44 %	92,59 %		100	100 %		Tertial 2 2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Översyn av omhändertaganden kring barn och unga.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls.

Förvaltningens Relationsvåldsteam (RVT) utreder behov av skydd och stöd vid våld i nära relation. Antalet som söker stöd via RVT har varit något lägre än vid samma period förra året. Under årets första sju månader har 154 personer varit aktuella hos RVT på grund av våldsutsatthet i nära relation. Av dessa var 3 stycken män.

RVCS ger stöd åt våldsutsatta och behandling för våldsutövare. Under året har 60 våldsutsatta kvinnor och två män fått stöd i individuella samtal samt sex kvinnor i gruppverksamhet. 22 våldsutövare, alla män, går i individuella samtal och 12 män går i gruppverksamhet.

En forskare från Stockholms universitet har under ett år genomfört en utvärdering av RVCS:s arbete genom att intervjua brukare. För att veta om våldet upphör när våldsutövaren genomgår behandling krävs svar från dennes partner. Ett viktigt arbete, för att säkerställa att behandlingen har effekt och våldet upphör, är att utveckla partnerkontakten. Resultaten från utvärderingen är för närvarande under bearbetning. Det är få våldsutövare som återaktualiseras vilket möjligen kan vara en indikation på att behandlingen inte behövs på nytt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel medarbetare som gått utbildning om att upptäcka barn som upplever våld i nära relation samt hedersrelaterat våld, som anser sig ha fått redskap för att upptäcka och samtala med barn om sin situation						50 %	Tas fram av nämnden	2017
● Andel medarbetare som har genomgått utbildning om att upptäcka våldsutsatthet och konsekvenser av detta inkl särskilt utsatta grupper						50 %	Tas fram av nämnden	2017
● Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten				344 st		210 st	tas fram av nämnden	2017

Nämndmål:

Kvinnor och män som bor i stadsdelområdet är inte rädda för att utsättas för våld i nära relation.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Allmänheten får information om vart de kan vända sig vid våld i nära relation.

Det finns kunskap inom förvaltningens verksamheter för att kunna identifiera risk för våld i nära relation, utreda behov och erbjuda insatser.

Flickor och pojkar, kvinnor och män, som utsätts för våld i nära relation får de insatser de har rätt till samt behov av.

Kvinnor och män som utövar våld får insatser så att våldet upphör.

Våldet upphör i de familjer som har stöd av socialtjänsten för våld i nära relation.

Analys

Inom Individ och familjeomsorgen barn och unga finns god kunskap om våld och dess konsekvenser. Medarbetarna frågar rutinmässigt brukarna, till exempel de ensamkommande barnen/ungdomarna eller ungdomar som kommer till Ungdomsmottagningen, om upplevelser av våld i nära relation. Medarbetarna vet vart de kan hänvisa brukare för att få stöd alternativt behandling.

Under perioden har överflyttningen av RVT till Mottagningsenheten vuxna förberetts. Nya medarbetare har anställts till teamet och har börjat sina anställningar under sommaren.

Inom Individ och familjeomsorgen vuxna pågår löpande satsningar på utbildning "Våld i nära relation" och i FREDA-kortfrågor för att i samband med utredning kunna ställa frågor om personer utsatts för eller utsatt andra för våld i nära relation. FREDA-kortfrågor ska användas i de fall frågor om våld inte ställs i de utredningsverktyg som används inom verksamheterna. Inom försörjningsstödet har man under perioden börjat följa upp att frågor om våld ställs i samband med att förändringsplaner görs.

Vid kartläggning av den enskildes situation ställer biståndshandläggarna individanpassade frågor där det finns risk för våld i nära relationer. FREDA-kortfrågor används som grund. Inom Beställarenheten för äldre finns en särskild arbetsgrupp för att utveckla handläggarnas kunskaper och förankra rutinen för ärenden där det finns risk för våld. Enheten har under året uppmärksammat fyra ärenden där det förekommit våld i nära relationer och kunnat erbjuda specifika åtgärder för att hjälpa den enskilde.

Enheterna inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri har anmält sig till det våldsförebyggande programmet V.I.P. (Viktig Intressant Person), inom arbetet med "Modellkommuner". Syftet är att förebygga våld i nära relationer för personer med intellektuella/psykiska funktionsvariationer. Utbildning av gruppledare startar i höst.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Nämndens verksamheter ska implementera stadens program om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls.

Det hälsofrämjande arbetet inom omsorgsverksamheterna har fortsatt. Exempelvis har fem brukare tillsammans med fem personal deltagit som funktionärer under Stockholm maraton i samverkan med Spårvägens IF. Aktiviteten var mycket uppskattad.

Förvaltningens anhörigkonsulent har under perioden haft 36 enskilda samtal med anhöriga (28 kvinnor och 8 män). Utvärdering av samtalen visar på hög nöjdhet. Arbetet med anhörigstöd har även omfattat utbildning av 14 anhörigombud i samarbete med Skarpnäck och Farsta stadsdelsförvaltningar.

Förvaltningen har under perioden utvecklat dialogen med stadsdelsnämndens råd för funktionshinderfrågor. Ett konkret resultat av detta är att informationsmaterial om stadsodlingar har reviderats för att säkerställa att möjligheter till tillgänglighetsanpassning framgår tydligt.

Förvaltningen har under perioden ordnat en halvdags föreläsning om tillgänglighet för chefer, utredare, pensionärsråd, råd för funktionshinderfrågor och för politiker.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				91 %		91 %	89 %	2017
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				80 %		80 %	77 %	2017
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till				66 %		66 %	tas fram av nämnden	2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
personer med funktionsnedsättning)								
  Andel personer som upplever att de varit delaktiga i upprättandet av genomförandeplaner				80 %		81 %	79 %	2017
  Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				81 %		86 %	tas fram av nämnden	2017
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				88 %		94 %	91 %	2017
  Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				91 %		91 %	87%	2017
  Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				94 %		94 %	90 %	2017
  Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				88 %		93 %	87 %	2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av dagliga verksamhetens arbete mot arbetsmarknaden för deltagarna. Där ingår resursfördelningen samt samverkan mellan arbetsrehabiliterande insatser.	2017-01-01	2017-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda i vilken form hälso- och sjukvården inom LSS ska bedrivas i staden efter att projektiden går ut	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsvariation upplever god livskvalitet samt har full delaktighet i samhället.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsvariation är nöjda, trygga samt har inflytande och kan påverka sin vardag.

Analys

Stureby dagliga verksamhet inom lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har efter sommaren stängts med anledning av minskad efterfrågan. Lokalerna tas över av daglig verksamhet Kombi Kafe', vilket innebär en möjlighet att utöka verksamheten och förbättra arbetsmiljön för brukare och personal.

Anhörigkonsulenten har i samverkan med andra stadsdelsförvaltningar, erbjudit så kallad Navigeringskurs för anhöriga. Vid två utbildningstillfällen deltog 50 anhöriga (30 kvinnor och 20 män). Två anhörigrupper har arrangerats med Röda korset som ledare. En heldagsutflykt till Dalarö har genomförts där 14 anhöriga och närstående (tio kvinnor och fyra män) deltog. Föreläsningar, utbildningar och anhörigrupper visar att deltagarna är nöjda och att aktiviteterna upplevs som ett stöd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel inom omsorgen om funktionsnedsatta som tycker att de blivit bemötta på ett bra sätt när de träffat en biståndshandläggare.				79 %		80 %		2017
● ♀ Andel kvinnor och män inom omsorgen om funktionsnedsatta som tycker att de blivit bemötta på ett bra sätt när de träffat en biståndshandläggare.						80 %		2017
● ♀ Andelen nöjda omsorgstagare – funktionsvariation						93		2017
● ♀ Andelen omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs - funktionsvariation						85		2017
● ♀ Andelen trygga						94		2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
omsorgstagare – funktionsvariation								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Avdelning egen regi ska kartlägga och utveckla utbudet av aktiviteter på de egna dagliga verksamheterna för att möta intresset hos yngre brukare.	2017-01-01	2017-12-31	
 Förvaltningen ska verka för en mångfald av boendeformer och olika typer av eget boende för att möta vitt skilda behov bland personer med funktionsvariation.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Kvinnor och män, flickor och pojkar har tillgång till förvaltningens verksamheter och parkmiljöer oavsett funktionsförmåga.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningen arbetar aktivt med att utveckla parkmiljöer som är tillgängliga för målgrupper med olika funktionsvariationer.

Tillgängligheten till förvaltningens verksamheter är god.

Analys

Förvaltningen har under perioden utvecklat dialogen med nämndens funktionshinderråd. Ett konkret resultat av detta är att informationsmaterial om stadsodlingar har reviderats för att säkerställa att möjligheter till tillgänglighetsanpassning framgår tydligt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla har goda förutsättningar att kommunicera med personal inom förvaltningen.	2017-01-01	2017-12-31	
 Bevakning och uppföljning av att belysning, snöröjning och halkbekämpning fungerar på de vägar som förvaltningen ansvarar för ska ske.	2017-01-01	2017-12-31	
 Förvaltningen bygger bort enkelt avhjälpna hinder i sina lokaler och i stadsmiljön.	2017-01-01	2017-12-31	
 Förvaltningen säkerställer att alla gång- och cykelvägar är tillgängliga.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls.

Genom att delta i arbetet kring 124-festivalen i Rågsved fick ungdomar möjlighet att ordna aktiviteter och uppträdanden samt fick på så sätt inflytande i förvaltningens arbete för att skapa en meningsfull fritid för ungdomar. De ungdomar som i sitt feriearbete studerade och tog fram förslag gällande jämställdhetsfrågor och förbättrad trygghet i Hagsätra har också i sitt arbete fått inflytande i förvaltningens arbete samtidigt som deras kunskaper utvecklats både kring ämnet samt när det gäller att samarbeta.

Under våren anställdes en inkluderingslots. Inkluderingslotsens uppgift är att vara länken till de nyanlända i stadsdelområdet, och brygga över till både stadsdelsförvaltningen och civilsamhället, samt utbilda och handleda kvinnor som ska arbeta som "stadsdelsmammor". Av de fyra kvinnor som utbildades har två under början av sommaren börjat sitt arbete som "stadsdelsmammor".

Under perioden har också två samhällsväglare till Medborgarkontoret anställts. En viktig uppgift för Medborgarkontoret är att skapa en lokal kontaktyta i närområdet mellan boende och förvaltningen, och på så sätt tillgängliggöra förvaltningens funktioner för de boende. Medborgarkontoret öppnade under sommaren.

Tillsammans med boende och andra aktörer, internt och externa har förvaltningen under perioden arbetat med de förslag på åtgärder för ökad trivsel och trygghet i Östberga som kom fram i dialogarbetet under hösten 2016 och vintern 2017.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel stockholmare som har förtroende för stadsdelsförvaltning en i det område där de bor							Faststäl ls 2017	2017
Analys Enligt information från stadsledningskontoret behöver årsmål inte sättas för indikatorn vid T2.								
● Andel stockholmare som vet hur de kan påverka beslut som rör deras närmiljö							Faststäl ls 2017	2017
Analys Enligt information från stadsledningskontoret behöver årsmål inte sättas för indikatorn vid T2.								
● Andel stockholmare som är aktiva inom civilsamhällets organisationer							Faststäl ls 2017	2017
Analys Enligt information från stadsledningskontoret behöver årsmål inte sättas för indikatorn vid T2.								

Nämndmål:

Nyanlända flyktingar, flickor och pojkar, kvinnor och män, i Enskede-Årsta-Vantör, erbjuds socialt stöd för förbättrad inkludering

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nyanlända har:

Kännedom om det lokala föreningslivet och får stöd i att länkas till dessa utifrån intresse

Kännedom om förskolor och öppna förskolor i området

Kännedom om den lokala fritidsverksamheten

Kännedom om förvaltningens feriejobbsverksamhet

Analys

Ett 20-tal ensamkommande ungdomar som har beviljats uppehållstillstånd har haft feriearbete under sommaren. Fler var intresserade av feriejobb men kunde inte erbjudas det på grund av stor efterfrågan. De flesta av ungdomarna har varit nöjda med sina feriejobb.

Det är vid T2 inte möjligt att fastställa något årsmål för antalet länkningar och kontakter. Antalet länkningar och kontakter som varit under 2017 kommer att redovisas vid VB och får då utgöra grund för beräkning av mål för 2018.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Antal nyanlända kvinnor och män som länkas till verksamhet								2017
Analys								
Det går inte att fastställa något årsmål vid T2.								
 ♀ Antal personliga kontakter mellan inkluderingslots och nyanlända								2017
Analys								
Det går inte att fastställa något årsmål vid T2.								

Nämndmål:

Stockholm är en demokratisk stad där kvinnor och män som bor i stadsdelsområdet har inflytande

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

De boendes åsikter och tankar tas tillvara i utvecklingsarbetet av stadsdelsområdets parkmiljöer.

Förvaltningen arbetar kreativt med olika former att möta invånare för att samla in deras tankar

och åsikter.

Vid utveckling av parkmiljöer så beaktas tillgänglighetsbehov för målgrupper med olika funktionsvariationer.

Enkelt avhjälpna hinder byggs bort.

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls.

Samhällsvägledarna på Medborgarkontoret har fått en omfattande introduktion kring sitt uppdrag. Besökarna kommer att få hjälp med samhällsinformation, råd och vidarelänkning. För att utöka Medborgarkontorets service är samarbeten initierade med biblioteket och Advokatjouren.

Arbetet med att utveckla idén om ett allaktivitetshus i Östberga har fortsatt. En arbetsgrupp med representanter från olika verksamheter som kan aktivera allaktivitetshuset har träffats för att ta fram en programhandlingsplan innehållande vision, mål, funktioner, typ av verksamheter, yta, arbetssätt med mera.

Stadsodling, trygghetsvandringar och aktiviteter på torget i Östberga har genomförts som ett resultat av medborgardialogen.

Information till boende och verksamma i Östberga om åtgärder och kommande byggplaner har samordnats mellan stadsbyggnadsnämnden samt stadsdelsnämnden.

Tillsammans med föreningar i Rågsved gjordes i juni en uppföljning av arbetet om behov och insikter, som utarbetades under våren, för att kunna utveckla kultur samt föreningslivet i Rågsved. Uppföljningen utmynnade i ett antal åtgärder som förvaltningen och föreningarna ska ta ställning till.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ansöka om bidrag från digital förnyelse för att inrätta en digital föreningstavla eller liknande	2017-01-01	2017-12-31	
 Förvaltningen utvecklar metodstöd för utvärdering av medborgarförslag utifrån ett jämställdhets- och barnperspektiv.	2017-01-01	2017-12-31	
 Inventera tillgången till föreningslokaler i stadsdelsområdet.	2017-01-01	2017-12-31	
 Revidering av riktlinjerna för föreningsbidrag	2017-01-01	2017-12-31	
 Samarbete med Idrottsförvaltningen om jämställda, attraktiva och trygga motionsplatser samt träffpunkter	2017-01-01	2017-12-31	
 Stärka och formalisera intern samverkan	2017-01-01	2017-12-31	
 Undersöka möjligheten att inrätta ett föreningsråd.	2017-01-01	2017-12-31	
 Uppmärksamma föreningar och föreningsledares goda arbete ex genom en utmärkelse för "eldsjälar".	2017-01-01	2017-12-31	
 Utifrån medborgardialogsarbete i Östberga under 2016 utreda förslag från invånarna. Ska ske tillsammans med Trafikkontoret, SISAB, Svenskabostäder, Idrottsförvaltningen, Kulturförvaltningen, Utbildningsförvaltningen.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys			
Stadsodling, trygghetsvandringar, förbättrad belysning och aktiviteter på torget under sommaren 2017 är åtgärder som gjorts utifrån förslag från medborgarna.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utveckla användandet av informationskanaler som exempelvis sociala medier	2017-01-01	2017-12-31	
 Utveckla hanteringen av medborgarförslag och synpunkter	2017-01-01	2017-12-31	
 Utveckla ungdomsdemokratin och ungdomars inflytande	2017-01-01	2017-12-31	
 Öka och stärka samarbetet med föreningslivet genom till exempel gemensamma utbildningar	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Analys

Aktiviteten att implementera ett förvaltningsövergripande arbetssätt för prioritering och genomförande av avtalsförvaltning har påbörjats genom direktupphandling av ett ettårigt kontrakt avseende ett verktyg för avtals- och avropshantering. Verktöget behövs för att skapa kännedom och överblick inom organisationen om befintliga avtal, vilket är en viktig förutsättning för en systematisk avtalsförvaltning. Förvaltningen har valt att köpa tjänsten i avvaktan på att stadsledningskontoret inom något år ska ha genomfört en stadsövergripande upphandling av ett nytt upphandlingsstödssystem och avtalshanteringsystem.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	67 %			65 %	67 %	65 %	Tas fram av nämnden	Tertial 2 2017
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram						100 %	80%	2017

Nämndmål:

Den offentliga upphandlingen utgör ett strategiskt verktyg för utveckling av verksamheterna i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningens offentliga inköp kännetecknas av högt ställda kvalitetskrav och effektivt resursutnyttjande.

I upphandlingarna beaktas miljöhänsyn och sociala hänsyn, där det är motiverat samt förväntas ge effekt.

Alla upphandlingar och inköp genomförs med utgångspunkt i Stockholms stads program för upphandling samt inköp. Arbetet struktureras i enlighet med tillämpningsanvisningen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Aktiviteter, roller, mandat och ansvar i inköpsprocessen förtydligas genom en processbeskrivning	2017-01-01	2017-12-31	
 Ett förvaltningsgemensamt arbetssätt för prioritering och genomförande av avtalsförvaltning implementeras.	2017-01-01	2017-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Uppföljning av driftbudget

Totalt för året prognostiseras nettokostnaderna till 2 301,9 mnkr. För kostnaderna prognostiseras totalt 2 844,7 mnkr och för intäkterna 542,8 mnkr. Prognosen inkluderar beräknade prestationsförändringar och begärda budgetjusteringar om 0,2 mnkr. Årsprognosen visar underskott om 11,1 mnkr före resultatöverföringar och ingen avvikelse mot budget efter resultatöverföring. Resultatenheterna prognostiserar underskott och beräknar att använda 11,1 mnkr ur resultatfonderna. Underskotten för resultatenheterna beror i huvudsak på minskad beläggning inom hemtjänst, vård och omsorgsboende samt färre inskrivna barn i förskolan än beräknat.

För investeringar prognostiseras ingen avvikelse mot budget. Prognosen inkluderar begärda budgetjusteringar om 3,4 mnkr för maskiner och inventarier.

Det ekonomiska läget är ansträngt och underskott prognostiseras inom individ- och familjeomsorg om 24,5 mnkr och omsorg om personer med funktionsnedsättning om 8,7 mnkr. Förvaltningen jobbar med underskottet inom individ- och familjeomsorg och en minskning av placeringskostnaderna har skett i jämförelse med första halvåret 2016. Inom funktionsnedsättning och äldreomsorg beräknas kostnaderna för persontransporter öka, till följd av ett nytt centralt avtal från och med 1 januari, med 22,5 mnkr till totalt 35,7 mnkr. En budgetjustering om 9,8 mnkr har erhållits från kommunstyrelsen men fortfarande kvarstår en kostnadsökning om 12,7 mnkr som inte fått finansiering i tilldelad budget.

Underskotten uppvägs till viss del av överskott inom övriga verksamhetsområden.

Totaltabell T2 2017

Verksamhet, netto mnkr	Budget*	Bokfört 31/8	%	Prognos årsutfall	Avvikelse före res.fond	Förändr res.fond**	Avvikelse efter res.fond	AvvikelseVB 2016
Nämnd och administration	55,6	38,3	68,8%	54,6	1,0	0,0	1,0	-0,7
Individ- och familjeomsorg	249,5	189,4	75,9%	273,9	-24,4	-0,1	-24,5	-36,1
varav socialpsykiatri	63,4	44,8	70,6%	63,3	0,1	-0,1	0,0	6,1
Stadsmiljö	28,7	11,9	41,3%	27,2	1,5	0,0	1,5	1,8
varav räntor, avskrivningar	10,7	6,3	58,8%	10,7	0,0	0,0	0,0	1,8
Förskola	538,6	345,4	64,1%	531,1	7,5	5,0	12,5	14,7
Äldreomsorg	764,6	512,5	67,0%	756,6	8,0	5,2	13,2	18,7
Funktionsnedsättning	422,3	285,3	67,5%	432,0	-9,7	1,0	-8,7	0,1
Fritid och kultur	52,6	31,5	59,9%	51,3	1,3	0,0	1,3	1,7
Arbetsmarknadsåtgärder	26,2	22,7	86,7%	25,5	0,7	0,0	0,7	1,8
Ekonomiskt bistånd	152,7	94,1	61,6%	149,7	3,0	0,0	3,0	0,6
varav handläggning	38,9	31,7	81,5%	38,9	0,0	0,0	0,0	0,5
Summa	2 290,8	1 537,3	67,1%	2 301,9	-11,1	11,1	0,0	2,6
Investeringar	36,1	8,3	23,0%	36,1	0,0	0,0	0,0	1,9

Verksamhet, netto mnkr	Budget*	Bokfört 31/8	%	Prognos årsutfall	Avvikelse före res.fond	Förändr res.fond**	Avvikelse efter res.fond	AvvikelseVB 2016
Investeringar inventarier	10,6	1,5	14,2%	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Investeringar	46,7	9,8	21,0%	46,7	0,0	0,0	0,0	1,9

*Budget inkl. förväntade prestationer och budgetjusteringar.

**(+) enheterna har underskott och hämtar från fonden, nämndens resultat ökar.

(-) enheterna har överskott och lämnar till fonden, nämndens resultat minskar

Riktvärdet för augusti är 66,7 procent. I ovanstående tabell, i kolumnen Bokfört 31/8 ingår periodiserade kostnader och intäkter med netto -16,0 mnkr. Periodiseringar har gjorts i ekonomisystemet, i enlighet med anvisningar för månadsbokslut. Kostnader periodiseras till största del på grund av eftersläpning av framför allt vård- och omsorgsfakturor. Intäkter periodiseras i huvudsak för erhållna statliga medel samt projektmedel som ännu inte förbrukats.

Efter att nämnden beslutade om verksamhetsplan för 2017 har kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutat om nedanstående budgettillägg.

Driftverksamhet	Budgetjustering 2017
Hemlösa	1,2
Persontransporter	9,8
Giffri förskola	0,7
Förstärkning socialsekreterare	0,9
Demokrati- och utvecklingsmedel	3,7
Sommarkolloverksamhet	1,4
Ombyggnation LSS boende	2,9
Utsmyckning i ytterstaden	0,2
Internränta investeringar	-0,9
Totalt	19,9

Investeringar	Budgetjustering 2017
Klimatinvesteringar	18,1
Maskiner och inventarier	4,0
Totalt	22,1

Kommentarer per verksamhetsområde

Administration

Administrationen prognostiserar ett överskott om 1,0 mnkr vilket i främst beror på minskade personalkostnader.

Individ- och familjeomsorg och socialpsykiatri

Verksamhetsområdet prognostiserar ett underskott efter resultatöverföring motsvarande 24,5 mnkr.

Ett underskott på 23,0 mnkr avser avdelningen för barn och unga. Detta är en minskning av underskottet med 1,0 mnkr i jämförelse med föregående prognos. Prognosen förutsätter att årskostnaderna sjunker med 5,0 mnkr utifrån nuvarande nivå. Underskottet avser i huvudsak placeringskostnader både på institutioner och i familjehem. En försvårande omständighet, för en säker prognos, är den osäkerhet som finns kring ersättningssystemet avseende ensamkommande barn. Nya ersättningsregler gäller från den 1 juli 2017 men inga utbetalningar har ännu kommit till förvaltningen ifrån Migrationsverket.

En extern granskning av avdelningens ekonomi och arbetssätt har genomförts. Utifrån granskningen har ett antal förbättringsområden identifierats. Arbetet med förbättringar är påbörjat och kontinuerlig uppföljning är inplanerad. Kostnaderna för placeringar har varit i fokus under en längre period och i jämförelse med första halvåret 2016 har kostnaderna för 2017 minskat med 8,6 mnkr till 25,2 mnkr, exklusive kostnader för ensamkommande barn.

Avdelningen för vuxna prognostiserar ett underskott på 1,5 mnkr vilket beror på en kostnadsökning för placeringar inom relationsvårdsteamet samt placeringar i behandlingshem.

Ärende	dec-16	jun-17	jul-17	Totalt jun-jul	Antal pojkar jun-jul	Antal flickor jun-jul
Startat under period	88	47	31	78	47	31
Avslutat under period	112	135	78	213	130	83

Socialpsykiatri

Verksamhetsområdet prognostiserar en budget i balans. Resultatenheten visar på ett överskott om 0,1 mnkr.

Stadsmiljö

Stadsmiljö prognostiserar ett överskott med 1,5 mnkr, vilket motsvarar den buffert om 1,0 mnkr som avsattes i budgeten för att täcka andra verksamheters eventuella underskott samt ett mindre överskott för driftverksamheten.

Förskola

Verksamheten beräknar ett överskott efter resultatöverföring om 12,5 mnkr. Överskottet består i huvudsak av 10,0 mnkr som reserverats i budget 2017 för andra verksamheters eventuella underskott. Ytterligare ca 2,0 mnkr beräknas som överskott till följd av lägre hyreskostnader.

Resultatenheterna prognostiserar att använda 5,0 mnkr ur resultatfonderna. Uttaget ur fond beror dels på lägre antal inskrivna barn i relation till högre personalkostnader, men även på planerade utbildningsinsatser som ska genomföras under året. Översyn pågår av möjliga insatser för att minska uttaget ur fond. Ersättning för barnomsorgsgarantin förväntas bli 3,6 mnkr.

Andel förskollärare minskade under 2016 på grund av ändrade regler för mätning. Förvaltningen arbetar med att öka andelen under 2017. Ökade personalkostnader kan väntas till följd av höjt nämndmål för andel förskolelärare.

Nyckeltal	Snitt 2016	Augusti 2017
-----------	------------	--------------

Nyckeltal	Snitt 2016	Augusti 2017
Antal barn	3 659	3 509
Antal avdelningar	229	225
Snitt barngrupp	16,0	15,6
Antal barn per anställd	4,9	4,8
Andel förskollärare, %	38,2	38,2

Förvaltningen bedömer att barnomsorgsgarantin kommer att uppfyllas under året. Behovet av platser inom förskolan ses kontinuerligt över och bedöms kunna tillgodoses inom stadsdelsområdet.

Äldreomsorg

Verksamheten beräknar ett överskott om 13,2 mnkr efter resultatöverföring. Före resultatöverföring är överskottet 8,0 mnkr. Resultatenheterna och intraprenaderna prognostiserar underskott och beräknar att minska sina fonder med cirka 5,2 mnkr.

Överskottet beror främst på minskat vård- och omsorgsbehov och räcker för att hålla de 13,0 mnkr avsatta i budgeten för eventuella underskott inom andra verksamheter. Antal personer med beviljade insatser inom både äldreboende och servicehus understiger budgeten. Antal utförda hemtjänsttimmar är något högre än budgeterat. Andelen utförda timmar av beviljade timmar är 3,3 % högre än beräknat i budgeten.

Kostnaderna för turbundna resor/persontransporter beräknas öka med 4,5 mnkr i jämförelse med 2016. Verksamheten fick en kompensation om 1,8 mnkr för kostnadsökningen från kommunstyrelsen. Kostnadsökningen beror på förändrade ekonomiska förutsättningar i det nya avtalet för resor, som gäller från och med den 1 januari 2017.

I prognosen för helåret ingår tomgångshyror med ca 3,8 mnkr. Servicehusen svarar för 56,6 % av dessa kostnader, vilket är en minskning jämfört med förra året (63,9 %).

Utförarenheterna, resultatenheterna och intraprenaderna visar ett underskott om 9,3 mnkr. Inom vård och omsorgsboenden beror underskottet på förhållandevis låg beläggning. Hittills i år har boenden och servicehusen i egen regi en beläggning på ca 90 %. Det innebär att ca 70 av 735 platser har stått tomma. Hemtjänstenheterna fokuserar på att öka utförandegraden för att komma till rätta med underskotten. I snitt är andelen utförda timmar av beviljade timmar 83,4 % hittills i år. Utförarna gör schemaändringar och hushåller med personalresurserna i syfte att anpassa kostnaderna till intäkter.

Verksamheten i egen regi har beviljats stimulansmedel med 13,2 mnkr för ökad bemanning. Ytterligare 4,3 mnkr har beviljats i år, främst för kompetensutveckling inom demensvård.

Nyckeltal	Snitt 2016	Budget 2017	Snitt jan t.o.m. Juli	Varav kvinnor	Varav män
Vård- och omsorgsboende	567	530	517	70%	30%
Servicehus	296	270	257	67%	33%
Hemtjänst, utförda dagtimmar	49 742	43 034	44 152	71%	29%

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

För hela verksamhetsområdet prognostiseras ett underskott om 8,7 mnkr efter resultatöverföring vilket är samma som beräknades i föregående månads prognos.

Beställarenheten prognostiserar ett underskott om 20,2 mnkr. Underskottet finns till största del på det tilldelade fasta anslaget som ska täcka kostnader för insatser enligt socialtjänstlagen och avser kostnader för turbundna resor. Underskottet uppvägs till viss del av ett överskott om 11,5 mnkr för gemensamma kostnader.

För turbundna resor gäller ett nytt avtal för 2017. Avtalet innebär en kostnadsökning med ca 18,0 mnkr i jämförelse med 2016. Nämnden har erhållit kompensation med totalt 9,8 mnkr som fördelats med 8,0 mnkr till funktionsnedsättning och 1,8 mnkr till äldreomsorg.

Resultatenheterna prognostiserar ett underskott om 1,0 mnkr.

Verksamhet (helårspersoner)	VP 2017	varav kvinnor	varav män	T2 2017
Eget boende med boendestöd	103	45	58	113
Servicebostad	36	18	18	38
Gruppboende	117	42	75	113
Barnboende	9	2	7	8
Korttidshem	82	29	53	76
Daglig verksamhet	324	130	194	321
LASS-ärenden	151	57	94	141
KTT (prestationer från T2-2016)	49	23	26	52
Summa	871	346	525	862

Fritid och kultur

Förvaltningen beräknar ett överskott om 1,3 mnkr. Av överskottet avser 1,0 mnkr medel som reserverades i budget 2017 för att täcka andra verksamheters eventuella underskott. Ytterligare 0,3 mnkr i överskott beräknas till följd av vakanser.

Ekonomiskt bistånd

Totalt prognostiseras ett överskott om 3,0 mnkr som främst beror på att intäkterna för generalschablonen har ökat och att antalet bidragshushåll minskat.

Nyckeltal	Snitt 2016	Snitt jan-maj	Jun	Jul	Aug*
Antal bidragshushåll	1 181	1 144	1 103	1 081	-
Antal ungdomar <25 år	100	106	99	94	-
Utbetalt bidrag, mnkr	11,26	10,7	10,18	10,45	-
Utbetalt bidrag för boendekostnad, mnkr	0,78	0,8	0,6	0,6	-
Medelbidrag, kronor	9 557	9 347	9 229	9 667	-

*Statistik för augusti blir tillgängligt först i september.

Arbetsmarknadsåtgärder

Prognosen för arbetsmarknadsåtgärder visar ett överskott på 1,0 mnkr. Förvaltningen har erbjudit 1 288 ungdomar feriearbete under sommaren och 1 106 har skrivit anställningsavtal. Av dessa är 566 killar och 547 tjejer. Förvaltningen beräknar även att erbjuda feriearbete till cirka 150 ungdomar under höstlovet, totalt ca 1 250 ungdomar, vilket totalt beräknas kosta 17,0 mnkr inklusive pension till ferieungdomarna, projektledare till sommarfestivalen samt extra administrativ hjälp.

Resultatenheter

För årets resultat prognostiserar resultatenheterna ett underskott och beräknas använda 11,1 mnkr ur fonderna och därmed prognostiseras 43,1 mnkr föras över till 2018. Se bilaga 01.

Investeringar

Under perioden har multisportarenan Inside out Bläckfisken färdigställt. Multisportarenan främjar aktivitet hos både barn, ungdomar och äldre. Det finns möjligheter till olika gemensamma aktiviteter såväl som enskilda och förvaltningen har placerat ut särskilda informationsskyltar angående hur redskap och anläggningar används.

Etapp 1 av upprustningen av Backens parklek har under perioden färdigställt. Bland annat ingår plaskdammen i denna etapp. Etapp 2 (platån) har påbörjats och bedöms vara färdig under hösten.

Upprustningen av Bandängen har under perioden fortlöpt med bland annat nya bänkar utmed parkstråket. Arbeten med restaurering av dammen beräknas påbörja under hösten.

Restaurering av lekplatsutrustning i Rågdaalen har under perioden påbörjats och beräknas vara färdigställd under hösten.

Förvaltningen bedömer att det finns en risk att samtliga investeringar inte kommer att kunna genomföras under året. Detta på grund av att mer arbetstid, än beräknat, har fått omprioriterats till uppföljning av entreprenörer som utför drift och underhåll av stadsdelsområdets parker.

Nedan redovisas samtliga investeringsprojekt. RE 17 avser reinvesteringsmedel beviljade 2017. Klimatinvesteringarna uppgår 2017 till 18,1 mnkr. För 2017 prognostiseras ingen avvikelse mot budget.

Stadsmiljöprojekt	Budget	Arsprognos
Backen i Östberga	3,00	3,00
Vättersdälden	3,10	3,10
Dalenparken		
Grynkvarnsparken		
Egna parkinvesteringsmedel 2017	5,60	5,60
LUP-åtgärder	3,00	3,00
Bandängen	0,50	0,50
Rågdaalen	0,80	0,80

Stadsmiljöprojekt	Budget	Arsprognos
RE 17 Övrig utrustning	1,00	1,00
RE 17 Parkvägar	1,00	1,00
Klimatinvestering Installation av industriavfallskvarnar förskola	0,40	0,40
Klimatinvestering LOD åtgärder i parkmark	1,00	1,00
Klimatinvestering utbyte av gamla energiförbrukande ventilationsaggregat	1,60	1,60
Klimatinvestering utbyte av äldre vitvaror förkola	1,10	1,10
Klimatinvestering utbyte av äldre vitvaror samt belysning KFD	0,10	0,10
Klimatinvestering utbyte av äldre vitvaror egen regi	1,10	1,10
Klimatinvestering LED belysning förkola	5,40	5,40
Klimatinvestering trädplantering samt örtängar på parkmark	1,50	1,50
Klimatinvestering LED belysning egen regi	1,50	1,50
Klimatinvestering främja cykling som transportmedel	3,00	3,00
Klimatinvestering skräpkorgar med solcellskomprimering	1,40	1,40
Summa stadsmiljöprojekt	36,1	36,1
Inventarier och maskiner	7,2	7,2
SUMMA	43,3	43,3

Förvaltningen har fått en beviljad budgetjustering för inventarier och maskiner om 4,0 mnkr som avser 13 nya avdelningar inom förskolan. Ytterligare budgetjustering söks om 3,4 mnkr för ytterligare sju nya avdelningar inom förskolan, uppfräschning av förvaltningshus, ny lokal Familjens hus samt medborgarkontor..

Förvaltningen har under perioden arbetat med Grönare Stockholm, dels som representant i den strategiska samordningsgruppen och dels genom att vi har ansökt om medel för investeringar i stadsdelsområdets parkmiljöer.

Ansökan om medel för åtgärder inom Bandängens parklek samt Backens parklek har blivit beviljade. Dessa ska användas för att renovera plaskdammarna samt för nya sittplatser och planteringar, vilket till viss del har färdigställts under perioden.

Förvaltningen har även tagit fram 21 nya förslag på projekt som borde kunna inrymmas i Grönare Stockholm. Beslut fås i oktober 2017. Grönare Stockholm ska främst användas i de prioriterade områdena som är framtagna i stadsdelens LUP- arbete. Se bilaga 5.

Omslutningsförändringar

Omslutningsförändringar föreslås med 0,5 mnkr. Det avser ökade intäkter (3,5 mnkr) för beviljade projektmedel, vikarieersättning och flyktingbidrag inom äldreomsorgen samt

minskade intäkter (3,0 mnkr) på grund av minskat kundunderlag inom området för funktionsnedsättning.

Budgetjusteringar

Nämnden har erhållit en budget om 7,2 mnkr för investeringar i maskiner och inventarier. Investeringsbehovet är under året särskilt stort då det bland annat öppnas nya avdelningar inom förskola samt medborgarkontor och familjens hus. Förvaltningen prognostiserar att budgeten inte kommer att räcka. Budgetjustering begärs därför om 3,4 mnkr för investeringar i maskiner och inventarier.

Budgetjustering begärs om sammantaget 1,3 mnkr för kompetensutvecklingsåtgärder enligt bilaga 7. Fördelas enligt: funktionsnedsättning 1,0 mnkr och social psykiatri 0,3 mnkr.

Medel för lokaländamål

Budgetjustering begärs med 0,4 mnkr för tomgångshyror på Poppelgården i samband med omstrukturering till gruppbostad enligt LSS.

Analys av balansräkning

Balansräkning		
	2016-08-31	2017-08-31
Tillgångar		
Kundfordringar (bl.a. hemtjänst- och barnomsorgsavgifter)	18,7	22,1
Diverse kortfristiga fordringar	111,9	137,0
Förutbetalda kostnader (bl. a. hyror) och upplupna intäkter	89,6	133,6
Likvida medel, klientmedel och förskottskassa	0,2	0,2
Summa omsättningstillgångar	220,4	292,9
Anläggningstillgångar	92,8	123,5
Summa tillgångar	313,2	416,4
Skulder och eget kapital		
Leverantörsskulder	63,9	57,4
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	121,5	122,9
Diverse kortfristiga skulder	0,4	0,4
Diverse långfristiga skulder	0,3	0,2
Summa skulder	186,1	180,9
Eget kapital	127,1	235,5
Summa skulder och eget kapital	313,2	416,4

Förvaltningens balansomslutning har ökat med 103,2 mnkr under perioden sedan 31 augusti 2017.

Tillgångar

Kundfordringar har ökat med 3,4 mnkr. Detta beror på ökade intäkter av stimulansbidrag inom äldreomsorgen. På grund av utlovad men ännu ej utbetalad ersättning från Migrationsverket och Försäkringskassan är kortfristiga fordringar samt upplupna intäkter markant högre jämfört med föregående år. Likvida medel har inte förändrats under perioden. Anläggningstillgångar har ökat med 30,9 mnkr som en följd av ökade investeringar inom Stadsmiljö och parkverksamheten.

Skulder och eget kapital

Leverantörsskulder har minskat med 6,5 mnkr vilket främst beror på att entreprenader inom äldreomsorgen upphört. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter är oförändrade. Diverse kortfristiga och långfristiga skulder är oförändrade. Eget kapital har ökat med 108,4 mnkr som en följd av förändringarna i balansräkningen. Eget kapital för en stadsdelsförvaltning har inte samma innebörd som eget kapital i ett vanligt företag.

Delårsbokslut 2017-08-31

Mnkr	Budget 2017	Delårsbudget 2017-08-31	Utfall 2017-08-31	Differens
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader	2 832,2	1 888,1	1 925,5	-37,4
Intäkter	-541,6	-361,1	-388,1	27
Investeringar				
Utgifter	43,3	28,9	11,3	17,6
Inkomster	0	0	-1,5	-1,5

Delårsbokslutet visar ett underskott om 10,4 mnkr för perioden januari till och med augusti. Prognosen för årsutfallet visar på ett underskott om 12,2 mnkr. Underskottet avser resultatenheterna och kommer att belasta resultatfonden till 2018. Kostnaderna beräknas minska något under resterande delen av året, då åtgärder bland annat vidtas inom Individ- och familjeomsorg. Utgifter för investeringar visar ett överskott. Förvaltningen beräknar att slutföra investeringsprojekt under hösten, vilket kommer att minska överskottet.

Förvaltningen föreslår nämnden att besluta om beloppsgräns för periodiseringar (interimsbokföring), till ett belopp om 20 000 kr och mer. Detta innebär att samtliga poster om överstigande 20 000 kronor ska periodiseras vid tertial- och årsbokslut.

Analys av resultaträkning

I nedanstående tabell redovisas jämförelse av intäkter och kostnader med föregående år:

Resultaträkning	2016-08-31	2017-08-31
Intäkter		
Försäljning och hyror	-169,1	-210,5
Taxor och avgifter	-52,1	-41,1
Bidrag	-137,9	-136,3
Totala intäkter	-359,1	-387,9

Resultaträkning	2016-08-31	2017-08-31
Kostnader		
Direkta verksamhetskostnader	726,3	697,0
varav lämnade bidrag	119,3	119,6
varav köp av huvudverksamhet	606,8	577,4
Personalkostnader	851,6	943,9
Övriga verksamhetskostnader	191,1	189,5
varav lokal- och fastighetskostnader	143,6	143,3
Övriga kostnader	89,3	94,7
Övriga finansiella intäkter och kostnader	0,7	0,2
Totalt kostnader	1 859,0	1 925,3
Resultat	1 499,9	1 537,3

Taxor, avgifter och bidrag

Intäkterna har under 2017 ökat jämfört med samma period föregående år. Detta beror till största delen på en ökad försäljning av verksamhet till andra förvaltningar. Taxor och avgifter har minskat till följd av färre vård- och omsorgstagare inom äldreomsorgen.

Direkta verksamhetskostnader

Minskade kostnader jämfört med samma period föregående år förklaras främst av minskat antal placeringar inom individ och familjeomsorg, avdelningen för Barn och Unga samt minskade köp av vård och omsorg inom äldreomsorgen.

Personalkostnader

Personalkostnaderna har ökat på grund av att entreprenader inom äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning under perioden återgått i kommunal regi samt årets lönerrevision.

Övriga verksamhetskostnader

Den största ökningen avser förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial vilket beror på att verksamheter tagits åter i den egna regin.

Övriga kostnader

De övriga kostnaderna är hänförliga till ökade kostnader för persontransporter, vilket beror på ett nytt avtal för 2017. Kostnaden för tillfälligt inhyrd personal har minskat, då förvaltningen kunnat bemanna med egen anställd personal.

Finansiella intäkter och kostnader

I denna post ingår alla ränteintäkter och räntekostnader. Räntekostnaden har minskat då

Synpunkter och klagomål

Avdelning	Förskola	KFD	lof BoU	loF vuxna	Egen regi	Beställaravd
Antal beröm	119	268	20	10	489	1
Antal synpunkter/klagomål inlämnade av						
Brukare	36	91	1	20	70	4
Anhörig	1		4	8	68	6
Annan	1	3		2	13	2
Summa	38	94	5	30	151	12
Kategorier						
Bemötande	12		2	8	19	2
Tillgänglighet	1	77		11	16	3
Kontinuitet				4	5	1
Kompetens	4			5	4	1
Brister i information	4	1	2	2	12	2
Utebliven/försenad insats				9	21	4
Felaktigt utförd insats	1			2	17	
Felaktigt beslut	2		1	1	0	1
Fysisk miljö	6	14		1	17	2
Annat	8	2		1	24	1

Avdelning förskola

Avdelning förskola har återkopplat synpunkter och klagomål till de som framfört klagomålen/synpunkterna. I något fall har den som lämnat klagomålet önskat föra det vidare till avdelningschef. De flesta klagomål/synpunkter har även behandlats på förskolornas APT eller i andra dialoger med berörd personalgrupp/medarbetare. Återkoppling har skett personligen vid möte eller via e-post/telefon/brev.

Avdelning kultur, fritid och demokrati

Fältassistenter har fått flera beröm från såväl ungdomar, föräldrar och polisen. Öppna förskolan har berömts för sitt goda bemötande och förmågan att skapa ett gott klimat.

De klagomål som inkommit har till största del berört tillgänglighet och andra lokalfrågor. I Bandängen har vissa delar av parkleken inte kunnat nyttjas förrän i början av juni. Deltagare i RCC:s verksamhet har framfört klagomål på att den tillfälliga lokalen i ett klassrum inte är ändamålsenlig och inte heller ligger bra lokaliserad. Öppna förskolan i Årsta har fått klagomål på öppettiderna vilket lett till ett förändrat schema.

Individ och familjeomsorgen barn och unga

De klagomål som inkommit till enheterna har besvarats muntligen eller skriftligen av enhetschef. Vid ett tillfälle valde enhetschefen att kalla den klagande till ett möte för att förklara omständigheterna. Klagomålen har handlat om bristande information, felaktigt fattat beslut eller bristande bemötande. Vid ett tillfälle har enhetschefen behandlat klagomålet på enhetens APT.

Individ och familjeomsorgen vuxna

Beröm handlar ofta om handläggares engagemang och bemötande, om god tillgänglighet, men även om gott samarbete med samverkanspartners.

Socialsekreterarna har blivit bättre på att dokumentera synpunkter som kommer in, vilket innebär fler synpunkter och klagomål. Samtliga klagomål har återkopplats till den som klagat. Klagomål tas upp på veckomöten och ibland på APT. De flesta klagomål har handlat om att personer inte fått tag på sin socialsekreterare. Genomgångar har gjorts av vikten av att hänvisa sin telefon vid frånvaro. I flera klagomål är personen missnöjd över sitt beslut och tenderar då att framföra klagomål när de inte får tag på sin socialsekreterare.

Avdelning egen regi

Brukare och anhöriga har framfört beröm till enheterna gällande bemötande, nöjdhet kring utförandet av insatser, god omsorg samt att brukarna känner sig trygga med personalen.

Avdelningens kostenhet har dagligen fått beröm i restaurangen om god mat och trevligt bemötande. Inkomna klagomålen har handlat om konsistens och smak på två maträtter, vilka nu tagits bort från menyn. Den fysiska miljön har gällt den vägg som satts upp i restaurangen i och med det nya medborgarkontorets byggnation.

Avdelning egen regis enhetschefer har tagit emot klagomål gällande brister och bemötande under perioden. Återkoppling har skett till den som framfört klagomålet och uppföljning av den aktuella brukarens situation har skett utifrån klagomålet. Enheterna har tagit upp klagomålen i sina personalgrupper och åtgärdat beroende på vad klagomålen handlat om. Exempelvis har rutiner setts över och reviderats.

Beställaravdelningen

Beröm som kommit in under tertialen har handlat om ett gott bemötande och hög professionalitet.

Klagomålen har gällt bemötande, informationsbrist och bristande samsyn i information från beställare och utförare av insatsen. Klagomålen har bland annat hanterats genom samtal med berörda och återkoppling via brev, e-post eller muntligt.

Övrigt

Avdelning egen regi har under tertialen genomfört egenkontroller på två enheter gällande hanteringen av klagomål och synpunkter samt hantering av privata medel. Egenkontrollerna visade på en god hantering i verksamheterna och att följsamheten till aktuella rutiner var god.

Inom Individ och familjeomsorgen vuxna har internkontroller gjorts av andelen förändringsplaner inom försörjningsstödet och dokumentation av barnens situation i försörjningsstödsärenden samt där förälder är aktuell inom missbruksvården. Andelen

förändringsplaner utvecklas enligt plan. Det finns fortfarande brister när det gäller att dokumentera barnens situation.